

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:

Egy évre 24 korona.
Egy hónapra 2 korona.

VIDÉKEN:

Egy évre 26 korona.
Egy hónapra 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:

6-szorosított sor egyeztet 20 fill.
minden következőnél 16 fillér

Nyitólát sora 40 fillér

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült

vasutak palotájában.

TELEFON-SZÁM: 282.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság.

József főherceg-ut 22. sz.

TELEFON-SZÁM: 181.

Arad, 1908.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Csütörtök, február 13.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezércikk: Szemfényvesztés.
Zúlik a függetlenségi párt.
Az Iparosház új bérlete.
Megszavazták a drágasági pótlékot.
A Kardos-ügy hullámai.
Egy trilóért hat havi börtön.
A nagysága zongorája.
Kassa tragédiájának igazi oka.
Apponyi aradi díszpolgár.
A Tálla-társaság.
Tárcs: Róza. Irta: Lengyel Géza.

Szemfényvesztés.

Arad, február 12.

Ki tudná azt megmondani, hogy mi-féle erő mozgatja az emberek lelkét, mikor ideális eszmék megvalósítására serkentik embertársaikat. Megdöbbentő tapasztalataink van már arról, hogy uri egyéniségek, akik iránt a legnagyobb, a legmesszebb terjedő bizalom nyilatkozott meg egy ország közhangulatában, — közönséges gazságokat követtek el és szerzett népszerűségeket magánérdekeik előnyére kizsákmányolták. Azt pedig ma már nem is tekintjük bűnnek, ha valaki a közszereplésben olyan tendenciákat érvényesít, melyek neki magának szerzik meg az anyagi hasznot.

Arra jóformán nem is gondol senki, hogy az ilyen haszon százezrek, vagy milliók kárával jár s az ilyen közszereplés feltűnést, vagy megbotránkozást akkor

kelt csupán, ha nyomában katasztrófa támad, — ami nem ritka eset, mert az ilyen közszereplő egyéniségek ha maguknak néhány száz koronányi hasznot zsebelhetnek, nem törődnek ám azzal sem, ha ezáltal existenciákat tesznek tönkre, vagy mások vagyonából százezreket pusztítanak is el.

Az a lelketlen művelő, melyet a Kardosék bankja végzett a magyar pénzpiacra, csak egy durva színárnyalata a magyar közélet jelenségeinek. Ez a művelő ezerféle formában, millióféle változatokban, ott settenkedik a mi politikai életünkben s a kulturéletben is éppen úgy, mint a gazdasági életben.

Nem kell éppen nagy éleslátás ahhoz, hogy megfigyeljük, miszerint itt is, amott is teljesen értelmetlen egyéniségek, üres, tartalmatlan, munkakerülő, léha emberek is érvényesülnek és könnyű szerrel felemelkednek embertársaik fölé. Nincsen olyan társas kör, vagy találkozás, melyben ilyen egyéniségekről ne beszélgetnének; de az így szerzett pozíciók mégis erős talapzaton nyugszanak azért, mert a mi társadalmunk szolgáléküské meg hódol nekik s csak akkor tombol felháborodásában, mikor a büntető igazságszolgáltatás keze éri utol nyomorult bálványait.

Mondjuk ki nyíltan: a magyar társadalom nem tudja magában elhelyezni az igazán érdemes egyéniségeket, nem képes felismerni a komoly, a lelkiismeretes, a becsületes munka értékét, — hanem an-

nak ad elismerést, aki ügyesen tudott neki hazudni és ért a szemfényvesztés művészetéhez. Így van ez mindenütt a keleti országokban, ahol a tömeg műveletlen — de még inkább így van ott, ahol a félműveltség ferdeségei uralják a tömegek lelkét.

Nálunk, a műveltségnek, a civilizációnak ezen előrehaladott országában, ennek az erkölcsi züllöttségnek, ennek a nagy immoralitásnak az okát megtalálni végtelemül nehéz, mert egyszerűen belecseppenünk, nyakig benne vagyunk és a mi közéletünknek alig van csak egyetlen tenyérnyi területe is olyan, mely kisebb-nagyobb mértékben bele ne merült volna ebbe az immoralitásba.

A közéletnek ez a sötét karaktere kétségtelenül a politikai területekről indul el. Az a sajátságos helyzet, melyben Ausztriával szemben állunk, a legelőkelőbb és legtekintélyesebb méltóságokat is arra kényszeríti, hogy pozíciójuk megerősítése és megtartása végett felfelé bizonyos kegyekért törekedjenek, melyek csak úgy biztosíthatók, ha ezek ellenében az egyéni meggyőződés és elvi álláspont, melyre otthon elhelyezkedtek, önként megörbül és a felsőbb akarathoz alkalmazkodik.

Már most: a megalkuvások és az engedelményezések következtében változó álláspontoknak itthon is erősségeket kell teremteni s ezt egyenes uton megtenni lehetetlenség volna. Az a jelszó tehát, mely a politikát az exigenciák tudományá-

Róza.

Irta: Lengyel Géza.

Tengerre nyíló szobát adtak Pál grófnak és a szálló-igazgató, meg az orvos együtt bizonygatták neki, hogy itt meg fog gyógyulni. A gróf lement a partra és beleült egy nagy fönöt székbe. Aranyosan ömlött a nap, csillogtak a homok szemek és a tenger olyan meleg, olyan barátságosan piszkos zöld volt, akár ott-hon a Duna. Mellette pedig csipke, selyem és parfüm-gőzök sáláltak. Pál nagyot aludt éjszaka és reggelre kisimultak egy kissé hosszú arcának a redői. Barbély, masször, fürdőszolga, kézápoló és főképp Gyurka, a derék belső vadász versenyt igyekeztek, hogy valami emberhez hasonló csináljanak belőle.

— Fiatal vagyok, örvendezett a gróf és minden különösebb baj nélkül botorkált le déltájban tengerparti karosszékéhez.

Jött a doktor és részletesen beszámolt a csipkék, selymek és parfümök tulajdonosairól, a nőkről. A gróf egészen felfigyelve érkezett a dezsónéhez és utközben elhatározta.

— Sürgönyöznél fogok Rózával.

Negyednapra megérkezett Róza. Kerek képű széke asszony, rendes finom és gömbölyű. Pál gróf boldogan simogatta a kezét, meg a haját és némi keserűséggel szólt:

— Tíz évvel vagyok idősebb magánál, édes Rózával. Ez a kis különbség nem is számít. Tíz-zenöt év óta tart a barátságunk szépen, simán. Maga belehízott, beleégésztesedett. Én beteg ember vagyok és azt mondják a doktorok, a szerelem öl meg.

— A doktorok buták, felelt Róza mély meggyőződéssel és szemét vastag arany karpereccel sűrítte le.

A gróf azonban jelentékenyen rosszabbul lett és Róza a kis kápolnában buzgón imádkozott szent Antalhoz. Azt kérte a szenttől, tarisza meg a pártfogóját és bocsássa meg mind a ketijük bűnet.

Aztán felment a szállóba, megkötötte Pál nyakkendőjét, végig csiklandozta az arcát, vörösen csillogó hajpitéivel. Ettől az érintéstől lázba jött Pál és felsóhajtott:

— Ez a láz megint hat hónapot emészt meg az életemből.

— Gróf ur, akar-e meggyógyulni? kérdezte a doktor.

— Tudja az isten — felelte a gróf. — Ezen még nem gondolkodtam. Ugy hiszem, a maguk kötelessége, hogy ilyeneken törjék a fejüket.

— Igaza van, gróf ur. Én teljesíteni akarom a kötelességemet, hát hallgasson rám. Minden izgalom halál. Küldje haza Rózával és menjon lejjebb, délre, ahol nincsenek nők, csak tenger és nap és kura. A szerelemtől hosszú időre le kell mondania.

— Nem megyek délre — felelte a gróf. — Ha le kell mondanom a szerelemtől, akkor haza megyek. Haza, a feleségemhez.

Róza gondosan bepakkolta előkelő barátját, átvett egy egészen csinos bankutalványt, azután rábista Pál grófot Gyurkára, a kitűnő belső vadászra.

— Maga még marad? — kérdezte a gróf.

— Igen, egy-két hétig. Beszéltem a kis doktorral — gondolta — és szent Antalról is vannak még elintézendő dolgaim.

— Ha szüksége lesz rám, Pál — folytatta — sürgönyözzön.

Pál fáradtan érkezett haza és azt monddta feleségének, aki vékony volt és selymes, de nem a grófnak, hanem a szanzonek módjára:

— Meg fogok halni édesem. Kérem, ápoljon addig, ha nincs egyéb dolga.

A grófnő kerekre nyitotta a szemét és fogalma sem volt róla, hogyan kell ápolni egy halni készülő nagyurát. Azonban megpróbálkozott, de Pál szeszélyes volt, önző és zsarnok.

— Miért nem vörös a haja? kérdezte. És miért nem okoz lázat, ha fölém hajol és az arcomat éri?

Az asszony kétségbeesve panaszkodott az öreg falusi doktornak és kifaggatta, miért is halt meg a gróf.

— A szerelem miatt — felelte a doktor.

— Lehetséges — mondotta az asszony — ilyen kevés szerelemtől még senki sem halt meg.

Gyurka azonban némi borra való fejében leleplezéseket tett. A grófné sirt és hazautazott az anyjához.

Rózáért tehát távirat ment és Róza újra megjelent. Rendet csinált a cselédek közt, számbavette a házi patikát és vigyázott, hogy az orvosságot pontosan bevegje a gróf.

Nagy nyugalom szállott a házra, mindenki lábujjhegyen járt és a cselédség nagyon alá-

nak nevezi, sehol a világon olyan rettenetes méretekből nem érvényesül, mint nálunk. A csalafintaságoknak és osínyeknek egész légiói mozognak szakadatlanul a politikai atmoszférákban és így válik a mi politikai életünk az örökös önámításoknak és hazugságoknak láncolatává.

Övhatatlan, hogy ez a törvényesített immoralitás át ne csapjon a közélet egyéb rétegeire is. Átcsap, mert annak a politikai tojástáncnak, mely lefelé is, felfelé is érvényesülni kénytelen, nemcsak a parlamenti emberekre van szüksége, hanem ezek révén az ország választó-polgárait is, ezek között élnek a kortesek és professzionátus ámitók, akik nélkül a mandátummal szerzett pozíciókat megvédelmezni nem lehet. Ez az oka annak, hogy Magyarországon sohasem elvekért és meggyőződésekért, hanem mindig csak a politikai pozícióknak megvédelmezéseért történik minden mozgalom.

Egy csunya cirkulus viciózus ez, melynek meggátolására, emberfeletti munka esetén is, évtizedekre van szükségünk.

Züllik a függetlenségi párt.

Wesselényi báró nyilatkozata.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 12.

Érdekes nyilatkozatot tett ma a függetlenségi pártról Wesselényi Ferenc báró képviselő, aki már régebben kilépett a függetlenségi pártból. Keményen bírálta a függetlenségi párt politikáját és annak a meggyőződésének adott kifejezést, hogy a párt a *lejtőn lefelé rohan*. Kemény kritika, de nem minden alap nélkül való.

Mai távirataink:

Wesselényi báró kritikája.

Wesselényi Ferenc báró, a koronaőr fia, Kolozsvár képviselője, még akkor lépett ki a függetlenségi pártból, amikor a kvóta-ügy volt napirenden.

zatos volt, mert Rozának a keze is gyorsan járt.

— Maga egy angyal, — mondotta neki az öreg doktor — maga nélkül már nem élne. Segíteni azonban nem lehet Pál grófnak egy sem.

Négy hét múlva meghalt. Sürgőnyt küldtek a feleségének is, aki akkor épp ötvenedszer erősítette sírva a mamájának:

— Elváltak a nyomorulttól! Elváltak.

De megjött a gyászos sürgöny és a grófnő felszállította könnyeit. A rang kötelességeket ró reánk, gondolta és utazott a temetésre, noha sovány és barna arcához egyáltalában nem illt a fekete ruha.

Míg a halottat kiterítették, a szegény Róza sírt, mint a záporosó. Könnyűi őszinték voltak. Száz esztendőben nem akadt olyan bőkesztű barát, mint a gróf. A vastag kucsmáné kebelére dőlt Róza, úgy zokogott. Már nem osztott páncsokat, nem követelt engedelmisséget. A bátár a méltóságos asszony ele ment a vasúthoz és Róza lehanyatlott a gazdasszonyok, kormorán és vadászok sorába. Azután megölt a gróf, a cselédek a bejáratnál vártak és mikor odanyújtotta a kezét, csontos kezét, Róza is alázatosan, könnyet hullajtva, megcsókolta. A grófnő csodálkozva nézte az ismeretlen asszonyt, a cselédek a könyökökkel lökdösték hátra és a szép szőke Róza sírva ment az is pánékhoz összehajkolni a hoimját. Délután már elutazott és a kis doktor felé ment. De szent Antal kápolnája újra betért és bűnbocsánatot kért magának, meg a grófnak.

Már akkor igen élesen nyilatkozott a függetlenségi pártról; de most váratlanul igen kemény kritikát mond régi pártjáról.

— Ha Kolozsvárott — így szól nyilatkozata többek között — a függetlenségi zászló elesnék, *nem vádolna a lelkiismeret*. Bár lelkemből fájdalom és hazafias aggodalommal nézem, hogy a függetlenségi pártnak ezer kemény kuruca mint vedlett át császárpártivá, de nem tehetek róla, ép úgy, mint nem tehetek arról sem, hogy ilyen politika után a függetlenségi politikáért annyira lelkesedni tudó nemzet kebelében az *elégedetlenség napról-napra növekszik, ellenségeink öröme*. Végre pedig nem tehetek arról, hogy Kolozsvár városának kiválóan intelligens és politikailag érett választóközönsége nem olyan, mint például a mucsai, amelyről talán el lehetne hinni, hogy nemzeti törekvéseink fényes diadalának napjait éljük. Ha tehát a függetlenségi párt elbuknék Kolozsvárott, *ez nem az én hibám lenne és legkevésbé vádolna a lelkiismeretem*.

Ez azért léptem ki a függetlenségi párt kötelékéből, mert ezen politikáért, mely meggyőződésem ellen való, *nem akartam a felelősséget vállalni*.

Apponyi szerint lejtőn megyünk felfelé. Az én szerény felfogásom szerint a párt *igenis a lejtőn lefelé rohan*. Olyan lejtőn, melyen ha még most, a tizenkettedik órában meg nem állunk, a teljes megsemmisülés lesz a vége.

A horvát választások.

Rauch Pál báró, a horvát bán ma Budapestre érkezett, innen pedig Bécsbe utazik. Utazásának célja az, hogy a miniszterelnöknek és a királynak jelentést tegyen a horvát ügyekről és megállapodást létesítsen a horvát képviselő választások és a tartománygyűlés összehívásának idejére vonatkozólag. A bán a délutáni gyorsvonattal Bécsbe utazott. Elutazása előtt tárgyalt Josipovics horvát miniszterrel, továbbá Darányi Ignác földmívelésügyi miniszterrel a magyar-horvát állami forgalomról és egyéb közös adminisztratív ügyekről.

Egy hírlapíró beszélgetést folytatott a bánnal, aki így nyilatkozott:

— Kihallgatásra megyek. Ő fel-ségéhez, amely alkalommal jelentést teszek a folyó ügyekről, a választások kiírásáról és a horvát országgyűlés összehívásáról. A kihallgatás előreláthatólag csak holnapután lesz. A választások határnapja még nincs megállapítva, de az országgyűlés összehívásának utolsó napját a törvény március tizenkettedikére határozza meg a feloszlathoz képest, tehát e nap előtt legalább tíz nappal meg kell lenni a választásoknak.

A választások idejéről semmit sem mondhatok. Az esélyek természetesen bizonytalanok. Most Horvátországban egész sereg olyan kerület van, ahol hat jelölt is küzd egymással, de legalább három jelölt minden kerületben van, tehát nem lehet esélyekről előre nyilatkozni.

A magyar delegációból

A közös ügyek tárgyalására kiküldött magyar országos bizottság ma délelőtt 10 órakor Barabás Béla elnöklésével folytatta a hadügyi költségvetés tárgyalását.

Elsőnek Issekutz Győző beszél, aki polemizál Axmann és társainak tegnap az osztrák delegációban az ezrednyelvek tárgyában előterjesztett interpellációjával. Barabás Béla elnöknek magánkörben tett nyilatkozatával szemben kijelenti, hogy az osztrák delegációnak a tisztfizetésekre vonatkozó határozatát ő az albizottságnak és a kormánynak kiadatná. A tisztfizetések fölemelésére vonatkozólag szerinte a delegációnak igenis van kezdeményezési joga. Ezt az álláspontját a 67-es törvénnyel bizonyítja.

Bakonyi Samu visszautasítja az osztrák delegátusok támadásait. A hadkiegészítés rendszere véleménye szerint reformra szorul.

Tomisics nyug. altábornagy előbb horvátul, majd magyarul beszél. Kijelenti, hogy a tiszt fizetések emelését megszavazná, de a költségvetést nem szavazza meg.

Thaly László a katonaeorvosok helyzetének javítását sürgeti.

Nagy Emil kijelenti, hogy a mérsékelt politikának híve és ajánlja az illetékes bécsi köröknek is figyelembe azt, hogy ha a mérsékelt elemek politikáját nem engedik sikerhez jutni, ismét a tulzók fogják kezükbe ragadni a hatalmat.

Medakovic Bogdán és Babics-Gyalszki Lyuba horvátul beszélnek a költségvetés ellen.

Buzáth Ferenc és Molnár János felszólalása után az általános vitát berekesztették és a tanácskozást holnapra halasztották.

Az iparosház új bérlője.

A munkáspénztár igazgatóságának ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, február 12.

Néhány fontos és sürgős ügy elintézésévégett az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár igazgatósága tegnap este ülést tartott, amelynek lefolyásáról az alábbi tudósítást adjuk:

Az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár tegnap este Cukor László elnöklete alatt ülést tartott, amelyen elsőbbségben több betegsegélyezési ügyet intéztek el, majd egy konkrét esetről kifolyólag utasították a hivatalt, hogy írjon föl az állami munkásbiztosítási hivatalhoz a trachoma betegeknek táppénzsegélyben való részesítése tárgyában.

Minthogy a pénztár jelenlegi helyiségei rendkívül szűknek bizonyultak a taglétszámban megháromszorozódott intézménynek, a pénztárnak új hivatali helyiségről kellett gondoskodni. Az igazgatóság legmegelőzőbbnek az ipartestület házának emeleti helyiségét találta, miér is tegnapi ülésén elhatározta, hogy 3200 korona évi bérösszegért három évre kibéri az iparosház összes emeleti helyiségeit, a diszteremmel együtt. A bérlethez tartozik két földszinti helyiség is, amelyekben női járóbeteg részére orvosi rendelés lesz.

Az igazgatóság ezután tudomásul vette az elnökségnek azon bejelentését, mely szerint leérkezett az országos munkásbetegsegélyező és balesetbiztosító pénztár igazgatóságának a hét napos járulékszámításra vonatkozó határozata. Ezzel kapcsolatban Buday Gyula igazgatósági tag szóvá tette és elterelte egy hírlapi cikknek az elnökség ellen intézett alaptalan támadását, mert Bak Sándor ügyvezető titkár kérdésére hogy hat vagy hét nap után számítsa a

pénztár a járulékot, az igazgatóság fölhatalmazást adott a hét napos járulék szedésére. Meg kellett adni ezt a fölhatalmazást már azért is, mert ha az aradi pénztár igazgatósága az országos pénztár határozatába ütköző járulékkivetést rendel el, úgy egyetemlegesen felelős az elmaradt befizetésekért. Az elnökség tehát csak végrehajtotta az igazgatóság határozatát és ha ezt valaki bünnül rójjá föl az elnökségnek, úgy annak a vélekedése nem tarthat számot arra, hogy komolyan vétessék.

Hönig Ottó a következő felszólaló. Föntartja magának a jogot, hogy tettei fölött úgy határozzon, amint neki tetszik.

Adler Andor szerint Hönig Ottó nyilatkozatában nemcsak az elnököt, hanem az igazgatóságot is megsértette és Reinhart Gyula sem tartotta ildomosnak a pénztárban szavazással eldönthető kérdéseket nyilvánosan pertraktálni.

Végül Reisinger Sándor indítványozta, hogy mivel ezen incidens alkalmából elégtétellel tartozunk Cukor László elnöknek és az elnökségnek, mondja ki az igazgatóság, hogy nem azonosítja magát az újságikkban foglaltakkal, mert az elnökség csak azt hajtotta végre, amire az igazgatóság utasította.

Az igazgatóság egyhangulag elfogadta az indítványt, mire Cukor László elnök a határozat kimondása után berekesztette az ülést.

Megszavazták a drágasági pótlékot.

A pótdadót nem emelik.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 12.

Végre! A tisztviselők drágasági pótléka, még nincs ugyan a zsebükben a szegény, a sok reménnyel jó kövérre táplált tisztviselőknek, de a tekintetes törvényhatósági bizottság könnyített le kiismeretén. Tu'esett a bajon. Elintézte a tisztviselőket, illetve a drágasági pótlékukat, amelyet ha tízszer akkora összegben kapnának meg, mint ahogy kapni fogják, még akkor sem lenne sok azért a rengeteg csepülésért, amelyben ennek az érzékeny kérdésnek része volt. Az ember nem szívesen hallgatja hónapokon keresztül ezerféle variációban, hogy mekkora kegyelmet gyakorol a tekintetes bizottsági tag ur arra a nyomorultul fizetett tisztviselőre, na drágasági pótlékot ad neki, amit utoljára még a koldus is megkap a maga péntekjén. Mert a koldus életmódja is megdrágult.

Ma remélhetőleg az utolsó torturán ment keresztül a kérdés és a közgyűlés határozata következtében újra a belügyminiszter magas színe elé kerül, hogy végre aprópénzre válthassák azt az elvet, amelyből, mint bőségszaruból, áldását ontotta Aradváros tisztviselői karára.

A mai határozat tudtára adja a miniszternek, hogy a közgyűlés szívesen segít a város munkásein és a segedelem módjára nézve is megtalálta a helyes utat. Nem lesz ugyan pótdadó emelés, de lesz állami adóemelés, amelynek arányában a pótdadóból is nagyobb jövedelem jut a városi pénztárba. Annival növekszik az így várható jövedelem, hogy a pótléokra szükséges összeg egyrésze ebből megtérül.

Hangos, zajos volt a közgyűlés terme és a nagy zűrzavarban, kavargásban majd elveszett a sok indítvány, amelyet az ügy összekopácsolása közben az egyes szónokok bonyújtottak. Az igaz, hogy nem is lett volna érettség valami nagy kár, mert például Schwarcs Jenő miért akarta az egész ügyet visszaadni a pénzügyi bizottságnak, az olyan örökös rejtély marad, minthogy, mint akart Lemoine mérnök gyé-

mántot csinálni cukorpépből. No de addig lármáztak a bizottsági tagok, míg Schwarcs visszavonta indítványát.

Ma a tanácsnak volt jó napja s indítványával szemben minden indítványozó kénytelen volt meghátrálni.

Igy járt maga a pénzügyi bizottság is, a pótdadó emelése gondolatának szülője. Valóságos vihart idézett elő a közgyűlés termében már akkor, mikor Vannay tanácsos előadta az ismeretes pénzügyi bizottsági határozatot. Müller Lajos dr. volt az egyetlen, aki védelmére kelt az adóemelésnek, sőt még a miniszter feje köré is babérkoszorút helyezett köszönet képeben, mert kitanította a tanácsot és közgyűlést a háztartástan egyszeregyére, mondván: a jó gyerekek csak annyi krajcárért vesznek krumplicukrot, ahány krajcárt a mamájuk ad nekik. Mindhiába, a városatyák sűrű soraiban alig akadt hálás fülekre. Tulklabálták Müller Lajos dr. hangját és érveit.

A többi szónok aztán mind a tanács mellé állott s kis kacskólt összetéve szépen újra megkérlik a jó miniszter bácsit, hogy legyen irgalmas és kegyelmes, dobja sutba az elvet s engedélyezze a valóságban már jó előre elköltött pótlékot.

Különösen Varjassy Lajos polgármester felszólalása hatotta meg a szívet a közgyűlésnek. Aktuális volt a város első polgára és a lakbérkérdést vonultatta fel.

Mint a láncait széttépő sárkány, vagy mint Aeolus zsákjából kiszabadult szélvész s több ehhez, rettentő mozgadalmakat okozó valamikhez hasonlóan, tört ki a keblekből a harag erre a gyűlölt szóra.

— Drága lett a lakás, — mondotta Varjassy polgármester a városatyák között ülő és steigeroló háziurakra pillantva el szemüvege felett.

— Be kell csukni a háziurakat, — kiabálta torkaszakadtából Nagy Sándor, akit háziura február elsején házbéremeléssel lepett meg.

— Házbérzúszorások, — sivitott Szalai Arnold dr. s az egész terem egyszerre meg volt nyerve az ügynek.

Ügyesen cselekedett a polgármester, szerencséjére a maga házában lakik.

Azonban még egy szomorú pillanatot okozott a háziuraknak. Kijelentette azt is, hogy ezt az élig srófolt házbért nem fogják elkölteni a Rivierán vagy a magas Tátrában, mert egy részét el fogják szedni tőlük adóban s ebből születik meg az a fölöség, amelyből a pótlék fedezete egyrészt kikerül.

Igy váltakozott a hangulat a közgyűlésben s a javaslat sorsa biztosíva volt.

Azonban vannak még Aradon bátor és rettenthetlen férfiak, akik a viharral szembe mernek szállani.

Reisinger Sándor például minden poklkon keresztül következetes. A pénzügyi bizottságban kifejtett álláspontját fenntartotta ma is. Feltétlenül híve a pótdadóemelésnek, mert az adóemelés többletét nem tékozlásra, hanem a polgárság terheinek apasztására kell fordítani.

Azonban a már egyszer utjára indult gályát nem tudta visszafordítani.

Müller Károly is segítette utját s elsímtani igyekezett az eléje tornyosuló hullámokat. Figyelemmel hallgatták, mert elevenére tapintott ennek a hangulatok által uralt közgyűlésnek, midőn arra figyelmeztette, hogy nem szabad következetlenné lennie és ma minden indok nélkül rossznak mondania azt, amit tegnap jónak mondott.

— Nincs ok arra, hogy ne ugyanolyan alapon kérjük a miniszter jóváhagyását, mint mikor első ízben határozotunk az ügyben, a pótd-

lékra szükség van, pótdadót nem lehet emelni, így nincs más hátra, mint a tanács javaslatát elfogadni.

— Helyes! — harsogta tul az összes kiabálók ismét Nagy Sándor, csak a tanács bölcse, csak ő tudja mi a jó és mi kell a miniszternek. A tanács, a tanács, az segít ki a bajból, fogadjuk el amit az akar, zajongta közbe óriási derűtség között.

Azonban a szeget mégis az találta fején, aki azt mondotta, hogy egy módja van annak, hogy a tisztviselők nyolc napon belül a pótlékkal zsebükben távozzanak a városházáról.

— Mi az, mi az? — kérdezték izgatottan a kíváncsiaskodók, a közgyűlési terem jobb sarkában csoportosulva, a nagy kijelentést.

— Egy icike picike főispáni protekció — adta meg a választ Nagy Sándor.

Ezt már csak úgy susogta a nagylaki kerület képviselője, aki a mai közgyűlésen oly jól mulatott a saját közbeszólásain, mintha csak a parlamentben lett volna.

A Kardos-ügy hullámai.

Előkelő urak a panamában.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 12.

A Kardos féle panama piszkos hullámai már a közélet parujait nyaldossák. Egyelőre még csak sejtik és beszélnek, hogy Kardosék szövetezeténél és takarékpénztáránál egyes közéleti szereplők is érdekelve voltak, sőt a tárcában fekvő váltók alapján még mindig érdekelve vannak.

Kardosék egész sereg olyan előkelő embernek adtak nagy kölcsönöket, akik más intézetnél pénzhez jutni már egyáltalán nem tudtak volna. Kardos Árpád ilyen módon összeköttetéseket óhajtott szerezni és védelmet arra az esetre, ha a baj bekövetkeznék. Azonban csalódott, mert az Eckhardt Taszilo-féle feljelentés óta mindenki cserbenhagyta, senki tudni róla nem akart.

A rendőrség a panama ezen részére persze csak annyiban terjeszti ki a figyelmét, hogy megállapítja, mennyi komoly váltófedezet van a Kardos-féle tárcában és mennyi a pinceváltó. Azzal, hogy a komoly váltók tulnyomó nagy részének semmi értéke nincsen, a rendőri nyomozás nem törődik.

Ilyen módon nyilvánvalóvá lesz, hová tette a Kardos család a sok pénz egy részét. Hová lett a másik része, megállapítva még nincsen, a Kardos testvérek a leghatározottabban tagadják, hogy lenne megtakarított pénzük.

Ma Stefkovits rendőrfogalmazó elsőnek Brunner Lászlót, a Kardos-féle Leszámitoló Bank számfőjét hallgatta ki.

Mint az összes alkalmazottak, Brunner is tagadja, hogy neki betekintése lett volna Kardosék üzelmibe, csak eszközök voltak ők a Kardos testvérek kezében, nem volt semmi hatás és munkakörük.

Brunner kihallgatása után Kardos Árpádnéra, született Detll Emmára, a vezérigazgató feleségére került újra a sor.

Stefkovits rendőrfogalmazó sürgősen behozatta az asszonyt egy detektívvél, hogy a hiányzó pénz hollétére vonatkozólag kihallgassa. Azt reméli, hogy az eddig szerzett adatok alapján Kardosnát vallomásra bírhatja. A gyanu az, hogy Kardosné férjének minden tervéről és üzelméről tudott, pontosan tudja, mely pénzintézetekbe milyen jellegű és jegyek alatt helyezett el a férje pénzt.

Kardosnának különben, mint ezt tegnap már megírtuk, másik ügye is van a rendőrségen.

Néhai Kárpáti János örökselei feljelentést tettek Kardos Árpádról, szül. Dettl Emma és annak anyja ellen, hogy a Kárpáti János után maradt készpénzvagyont eltulajdonították. Mennyi volt ez a pénz, azt biztosan megállapítani nem lehetett. A tanúk 40.000 és 240.000 koronáról beszélnek.

A vizsgálatot már ezelőtt egy évvel indították meg, akkor az akták átkerültek az ügyészséghez és azóta ott pihentek. Most a feljelentők sürgetésére sürgette meg a rendőrség is az aktákat, amelyek erre visszakérültek a rendőrségre Eperjessy Károly rendőrkapitányhoz. Teljesen alaptalan tehát egyes lapoknak az a vádja, hogy a vizsgálat lanyhaságának tulajdonítható, hogy a Kárpáti—Dettl-ügyben eddig eredmény nincsen.

Ugy övegy Dettliné, mint leánya, Dettl Emma a leghatározottabban tagadják, hogy a Kárpáti-hagyatékból csak egy fillért is eltulajdonítottak.

A vizsgálat azonban megállapította, hogy az öregnek volt pénze, hiszen készpénzről végrendekezett is, hogy az utolsó napokban csak Dettliné és lánya volt körülötte. Hogy hol tartotta pénzét, otthon, vagy valamelyik pénzintézetnél, az még megállapítva nincsen, de valószínű, hogy nem otthon őrizte.

Erre vall az a körülmény, hogy Kárpáti, aki uzsorüzletekkel és pénzkölcsönzéssel foglalkozott, nagyobb összegű kölcsönt mindig csak két vagy három nap után folyósított, amikor már kihozta pénzét a bankból.

Az a gyanu merült fel, hogy Kárpáti a Kardos-féle szövetkezetnél álnév vagy jel alatt tartotta pénzét és hogy az erről szóló elismervény vagy kötvény eltűnt.

Bebizonyítást nyert az is, hogy míg Kardos Árpád Kárpáti haláláig a legszükségesebb körülmények között élt, addig nőülvése után, pedig Dettl Emma szegény tanítónő volt, egyszerű jövedelmű.

A rendőri sajtóiroda különben a Kardos-ügyről ma a következő kommunikát adta ki:

A mai lapok egy része megemlékezik arról, hogy a rendőrség a Kardos-féle ügyben Perényi Péter bárót kihallgatta és azt írja, hogy nevezett letartóztatása várható.

A közleményeknek ez a része a valóságnak egyáltalán nem felel meg.

Perényi Péter báró kihallgatott ugyan a rendőrségen, de letartóztatására semmi ok sem forog fenn, miután a nyomozat eddigi adatai szerint nevezett éppen olyan áldozata Kardoséknak, mint a bankalapítástan részt vett többi károsult fél.

A rendőrség ma kihallgatta Kardos Zoltánt is, aki a letartóztatott Alszegeinek fővére.

A szerencsétlen asszony teljesen meg van törve, úgy kellett felerőszakolni az emelőire.

A jeles bankároknak üzemei egymásután kerülnek napvilágra. Most az is kiderült, hogy Kardosék a bank és a burgonyazúzógyár alapítása után pályáztak a flumei kivándorlási száloda bérletére is. Egy országgyűlési képviselő felesége volt a protektoruk és már úgy volt, hogy sikerül a bérletet megkapniuk, amikor az utolsó órában tervük dugába dőlt.

Kardos Árpádnak egyébként a társadalom legelőkelőbb rétegeiben voltak bizalmas ismerősei és barátai. Miniszterek és képviselők tegeszködtek vele, Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter pedig a magyar államvasutak összes vonalaira érvényes első osztályú szabad jegyet engedélyezett számára. Azonkívül a vilamos vasúti raxés más helyekre is szabadjegye volt.

Egy trikoért hat havi börtön.

Egy urileány tragédiája.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 12.

A védő ügyvédek rég óta elkeseredetten küzdenek a Btk. 336. § a 4. ik pontjának megváltoztatása végett. Beleszóltak ebbe a kérdésbe már a mindenkor i garságügyminiszterek is, ígérték mindent, belátták a gyilkos paragrafus megváltoztatásának szükségességét, de tenni, nem tettek semmit.

Néhány nappal ezelőtt egy sajnálatra méltó szerencsétlen urileány ügyét tárgyalta a budapesti büntető bíróság tanácsa. Nem írjuk ki a leány nevét, mert ez sokkal végzetesebb és súlyosabb büntetés lenne rá nézve, mint az a szabadságvesztés büntetés, amit kapott. A leány egy nyolc évvel ezelőtt elhalt ezredes törvényes leánya. Az övegy munkaképtelen öreg asszony s a húszéves leány volt a kenyérkereső. Gyönyörű kézimunkákat készített, de még így is alig keresett többet napi 60—70 krajcárnál. Ot is megkönyökezte a nagy vi lágváros minden kísértése és csábja, de erényes maradt s bódog volt, hogy anyját két keze munkájával eltartathatja.

1906. év nyarán talsorsa elvitte egy délutáni előadásra a Krencányi színtársulatába. Az előadás megérlette benne a vágyat, hogy színésznő lesz. Az alakja és hangja teljesen megfelelt és Krencányi rögtön szerződtette a karba.

— Estére jöjjön ide, hezzon magával egy trikót és egy kék selyem cipőt. Ezt a saját költségén tartozik beszerezni, mondta neki a direktor.

A leány elment s az egész uton azon gondoskodott, honnan veszi ő elő azt a 20—25 koronát, amibe a triko és a cipő belekerül.

Bement egy kávéházba, ahol alkalom szűlt a tolvajt. Meglátott egy ridikült és végső kétségbeesésében kabátja alá rejtette és elvitte. A ridikültben egy kis miniatűr vaskazetta volt, benne egy kis aranygyűrű és két kis ezüstgyűrű. Hogy a kazettát hogy nyitotta ki, ki'cscsalta, vagy pedig magától pattant fel, ez teljesen mellékes. Tény az, hogy a gyűrűket becsapta 24 koronáért és este már mint kardalnokos felléphetett a színházban.

Egész éjjel nem tudott aludni. Bántotta a lelkiismeret és rémképeket látott. Reggel elment a kávésnőhöz és bűnbáró arccal bevallotta tettét. Kérte, ne tegyenek ellene feljelentést, elsején kiváltja a zálogcédulát. Az asszony ezt szívesen meg is tette volna, de késő volt. A tett hivatalból üldözendő cselekmény volt s a vádat többé visszavonni nem lehetett. Megtartották a főtárgyalást. A bíróság bizonyítottan vette, hogy a kazetta fel lett törve s ezért a Btk. 336. §. 4. pontja alapján elítélte a szerencsétlen, igazán jobb sorsra érdemes leányt hat hónapi börtönbüntetésre. A leánynak, aki közben a Napszínházban kapott szerződést, rögtön el kellett hagynia állását és azóta nyomorog.

Az eset már napok óta élénk vita tárgyát képezi a jogászok között. Az ítéletet gyilkosnak és kegyetlennek mondják. Maga a védő, Miklós Gyula dr. a következőket mondja felelőszében:

Jogászköreink hosszú esztendő óta erős küzdelmet folytatnak éppen a 336. §-ban megnyilvánuló tulzatosan kegyetlen büntető tételek ellen s bíróságaink számszerűen esetenként igazán vérszívvel rótták ki ezen szakasz alapján a minimumot képező 6 hónapi börtönt, de mindent olyan esetekben, amikor a törvény világos

rendelkezésével szemben módjuk, a büntetés másképp való kimérésére nem volt. S éppen akkor, mikor ez a küzdelem sikerre vezet, amikor a büntető novella törvénybeiktatása rövid idő kérdése, igen csodálatos, ha a bíróság a 336. §-nak legszigorúbban értelmezendő és alkalmazandó szakaszát a bíró gyakorlatra való hivatkozással kitágítja.

Pedig a jelen esetben, ha a rideg jogász gondolkodás nem nyomta volna el az irgalom érzetét, minden lehető el kellett volna a bíróságnak követnie, hogy ennek a borzasztó, a bűncselekménnyel arányban nem álló büntetés alkalmaztatásának helyzetébe ne jusson.

A kínos tárgyalástól elgyötört leány vallomása volt az egyedüli bizonyíték a minősítést okozó körülmény bizonyítására. Így szól a védő felelőszése s most jogászköreinkben érthető kíváncsisággal várják, vajjon a tábla kikorrigálja-e ezt a kegyetlen ítéletet.

A nagysága zongorája.

„Cselédsors.”

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 12.

A budapesti esküd bíróságnak ma premiérje volt, amennyiben még sohasem tárgyalt olyan ügyet, amilyen ma foglalkoztatta. Egy cseléd volt a vádlott, aki sajtó útján megragalmazta volt gardáját. A „Földmívelő” című Budapesten megjelenő hetilap 1906. július 28-iki számában a „Beküldetett” rovatban, „Cselédsors” címen Mező Zsuzsanna köröstarcsai cselédleány neve aláírásával nyilatkozatot tett közzé, amelyben Batizi Ferenc köröstarcsai jegyzőről és feleségéről imígyen emlékezik meg:

„Köröstarcsán Batizi Ferencnek hívják azt a kis jegyzőt, aki a cseléd bérének kiszolgáltatása helyett börtönt ígér. A nagyságos jegyzőné, mivel zongorát vásárolt, azért kellett nekem a kiérdemelt béremre hónapokig várni, a mellett a legcsunyább bánásmódban részesültem, mert koplaltatott. Tehát a zongorát a nagyságos asszony az én bőrdmön szerezte meg. Többször történt felmondásom dacára sem adta ki a könyvem. Végül eljött édesanyám és könyörögni kezdett, hogy elégítsenek ki; de mind hasztalan volt. Rádásul még kilökték szegény anyámat. Erre a felháborodást én sem kerültem ki: otthagytam könyvem, penzemet. Másnap hívatott, hogy a biztornál van a könyvem és a pénzem. Megjelentem ott, aki arra akart kényszeríteni, hogy önagyságától bocsánatot kérjek. Minthogy erre nem voltam hajlandó, négy koronát lefogott a bocsánatkérés fejében. Nem érdemlik meg ugyan, hogy velük kimerítőbben foglalkozzunk, de hogy re legyenek annyira megkimélve, kérdezzük valamit tőlük. Hát mit csináltak a négy koronával? Megitták a bruderschaftot? Jegyezék meg, hogy egy tudatlan cselédleánnyal szemben ugrálni — nem virtusság. Ugy bizony, biztos, jegyző, jegyzőné. Egyébként máskor majd többet.”

A jegyzőék ragalmazásért följelentették Mező Zsuzsannát, akit ma vont felelősségre Zsitvay László elnökiete alatt a budapesti esküd-bíróság. A vádlott, akit Pető Sándor dr. védett, belismerte, hogy a közleményt ő írta.

— Csak néhány sort javítottak bele a szerkesztőségben — mondta Mező Zsuzsanna szepő hangon.

Az elnök: Maga határozta el, hogy volt gardáját kiteszi az újságba?

A vádlott: Igen, azok mind megtörtént dolgok.

— Nem ugrasztotta be magát valaki?

— Nem.

— Honnan tudta, hogy van egy „Földmívelő” című lap?

— Mindig szoktam olvasni. Jár a faluba.

— Fizetett a közlemény közzétételéért?
— Nem.
— Negyven éve, hogy sajtóügyekben dolgozom, de ez az első eset — jegyezte meg Zoltay Leó — hogy egy cseléd, mint szerző és hírlapíró szerepel és hogy emiatt negyven embernek kell összeállni ítélkezés végett.
— Miért tette maga ezeket a dolgokat újságba? — kérdezte azután az elnök.
— Mert a nagysága lefogta négy koronát.
— Van annak más fóruma, ahol megkaphatja.
— Nem kaptam volna én azt meg. Azért fogta le, mert nem akartam tőle bocsánatot kérni.
— Maga azt írta, hogy a zongorára kellett a maga bére. Tudja e, mennyibe kerül egy zongora?
— Nem.
— Hát akkor maga csak boszantani akarta a jegyzőket. Azt is írta, hogy koplalt. Mit kapott reggelire?
— Csak kávé.
— Hát délre?
— Azt ettem, amit ők.
— Talán még oszonnát is kapott?
— Azt sohase adtak.
— Hát Zsuzsa, mondja, miért írta maga ezeket a rettenetes dolgokat — kérdezte Zoltay meleg hangon?
— Mert mikor a béremet kértem, mindig azt mondta a jegyző, hogy „lól tudod, nincs pénzem, mert zongorát vettem.”
A vádlott után az anyját hallgatta ki a bíróság. Az öreg Mészáros leányával teljesen megegyezően vallott.
Azután az esküdtbíróság határozathozatalra vonult vissza. Fé óra múlva az esküdtek főnöke kihirdette, az ítéletet, amely a vádlottat rágalomszásban nem bűnösnek mondta ki. Ennek alapján a bíróság *felmentette* Mészáros Zsuzsannát a vád alól.

Kass tragédiájának igazi oka.

Kaució-sikkasztással vádolják.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, február 12.

Kass Béla ügyében ma szenzációs fordulat állott be. Az a részvét, amely az öngyilkossá lett vendéglős iránt nemcsak Aradon, de országsszerte megnyilvánult, jelentékenyen csökkent. Kiderült ugyanis, hogy Kass tulajdonképpen nem amlatt kereste a halált, mert azok, akik támogatást ígértek neki, cserben hagyták és megcsalták, hanem mert *bűnös manipulációkat követett el*. Kass ugyanis főpincérnek övadékát elsikkasztotta s ennek a következményeitől félt.

Fővárosi tudósítónk jelenti: Kass Béla ellen két budapesti pénzintézet ma *felfelentést* adott be. Az egyik felfelentő az *Erzsébetvárosi Népbank és Váltóüzlet r. t.*, a másik az *Erzsébetvárosi takarékpénztár* részvénytársaság. Mindkét pénzintézet *Kass két-kétezer korona elsikkasztásával* vádolja.

Kass a múlt évben főpincérnek szerződött a Pantol Márton és kétezer korona övadékot kért tőle, amelyet a főpincér helyett az Erzsébetvárosi Népbank és Váltóüzlet részvénytársaság tett le. Ezen összeghez Kassnak nem lett volna szabad nyulnia, csak az esetleges hiányokat levonnia. A pénzre azonban neki szüksége volt s azt *saját céljaira fordította*. Néhány hét múlva Kass arra kérte a főpincért, hogy egészítse ki kaucióját négyezer koronára. Pantol ebbe is belement és a hiányzó

kétezer koronát helyette az Erzsébetvárosi takarékpénztár r. t. tette le.

Pantol Márton főpincér ez év január közepén megvált a vendéglőtől és visszakövetelte Kasstól a négyezer korona övadékot. Kass azonban ezen összeg kifizetését megtagadta azzal az indoklással, hogy a főpincér kezén több, mint négyezer korona értékű ezüst- és asztal-nemű tűnt el.

A főpincér a rendőrséghez fordult, amely megindította a vizsgálatot. Ennek alapján kiderült, hogy azon tárgyak, amelyek Kass állítása szerint a főpincér kezén veszttek el, *Kass lakásán vannak*.

Erre a felfedezésre követte Kass el az öngyilkosságot, mert félt a büntetéstől.

Mikor a két pénzintézet megtudta, hogy a négyezer koronára semmi fedezet sincsen, Kass Béla ellen *kaució sikkasztás címén bűnvádi feljelentést tett*. A főkapitányság megindította a vizsgálatot és Kass holnap fogják kihallgatni a Rókus kórházban.

Apponyi aradi diszpolgár.

A mai közgyűlés. — Új iskolák. — A laktanya elnevezése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, február 12

Éénk, mozgalmas és érdekes volt Arad város ma tartott közgyűlése. Dacára annak, hogy a tanács javaslatait, a kártya- és pezsgőadó kivételével, a közgyűlés elfogadta és határozatokká emelte, mégis akadt elég mondani valójuk a városatyáknak, akik feltűnő módon, elég nagy számban ültek végig a két és fél órási ülést. Hogy nagy számban voltak jelen az ülés elején és alig volt üres szék, az mindig annak tulajdonítandó, hogy választás is van a műsoron, ami tudvalevőleg a földi gyönyörök legédesebbje.

No meg aztán eljöttek, mert vészes hírek riasztására ébredtek a múlt napokban. Pótadó emelésről zengett minden lélek s a polgárság rettentő haragját vonta volna magára az a bizottsági tag, aki a pénzügyi bizottság adósrőfját nem segítette a mai napon izzé porrá törni.

A karzati közönség leste is, hogy kik azok a keményszívű legények, akik nem néznek se jobbra, se balra, hanem csak egyenesen mennek előre a kellemesen hangzó feliratu táblákkal: *nyolcvannégy százalékos pótdólt a népek!*

Kevesen voltak a Kontok, de voltak.

Nem lett belőle baj, annál szelídebbek lettek a többi tárgynál. Egy-két felszólalás után perdült a műsor, mint a karikacsapás.

Még a Rákóczi laktanya ügyében is igazat adott a közgyűlés a tanácsnak, belátván, hogy ököllet tölgyet még sem lehet kivágni s a laktanya felírás kicserélését ráterelték a maga törvényes és egyedül lehetséges útjára.

Ha még megemlítjük, hogy Apponyi Albert grófot diszpolgárává választotta ma Aradváros és a Nagy-körutat, jelképeül Apponyi kacsaringós politikai pályájának, elnevezték Apponyi Albert-utnak s hogy tudomásul vették azt is, hogy a diszpolgár miniszter a felső leányiskola építéséhez a jövőre kiállításba helyezett biztatáson kívül semmivel sem járul hozzá, akkor a mai ülés kiemelkedőbb mozzanatait összegez-tük, dacára annak, hogy ötven pontból állott a közgyűlési tárgysorozat.

Az ülésről részletes tudósításunk a következőképp szól:

Károlyi Gyula gróf főispán elnöklésével tartott törvényhatósági közgyűlés napirend előtti felszólalással kezdődött. Működő Lajos dr.

az agghonvédak elhanyagolt érdekében emelt szót és azt indítványozta, hogy a közgyűlés írjon fel újból a képviselőházhhoz és sürgesse meg az 1908 ban felküldött felírásban foglalt kérelem teljesítését.

Müller Károly indítványa értelmében a közgyűlés egyhangulag *diszpolgárrá választotta Apponyi Albert gróf kultuszminisztert és a Nagy-körutat* elnevezték Apponyi Alber-utnak.

(Iskolaépítések.)

A második polgári flúiskola építéséhez a közoktatásügyi kormány harmincezer korona segélyvel járul. Ez ugyan édeskevés ahhoz, hogy a város teljesen berendezett iskolával nyögje az állam helyett a kulturterheket, de a közgyűlés abban a hiszemben, hogy kérése használ, felír a miniszterhez, hogy ezt a segélyt öven évre állandósítsa. Egyszersmind elhatározta, hogy az iskolát a Ferenc-téren építi fel s megveszi e célra a Neumann és Kneffel féle telkeket. E fölött a legközelebbi közgyűlésben névszerinti szavazással dönt.

A felső leányiskolát is meg kell építeni s a miniszter erre sem akar nyolcezer koronánál többet adni. Bravó diszpolgártárs, minék is emelni fel huszezer koronára az államsegélyt, Arad ezért megépít még majd egy tucat iskolát, hisz nemsokára lesz kulturtanácsnoka is, a kit foglalkoztatni kell.

(A Rákóczi-kaszárnya.)

A honvédhuszár laktanya címváltozásában hozott közgyűlési határozatot jóváhagyta a belügyminiszter. A tanács a mai ülésen azt jelentette, hogy erről értesítette a honvédelmi minisztert s arra kérte, hogy utasítsa most már a huszárezred parancsnokságát a laktanya felírat megváltoztatásának engedélyezésére.

A tanács intézkedésével nem volt megelégedve Szudy Elemér bizottsági tag. Erkölcsi lehetetlenségnek mondotta a tanács intézkedésének tudomásul vételét. Ha a hadügyminiszterre bízzák az engedély megadását, akkor ez évekig eitar!

Nemes Zsigmond: Ennél a kormányndnál is?

Szudy Elemér: Nem a kormányról, hanem a hadsereg szelleméről van szó. Ha a katonaság fűlőbíráhatja egy autonóm testület határozatát, akkor fogadjuk el a tanács javaslatát, de mint-hogy ezt nem hiszi el senki se, azért nincs más teendőnk, minthogy a már egyszer meghozott határozatot hajtsuk végre.

Nemes Zsigmond osztja Szudy felfogását, de az első határozat hozatalakor meg kellett volna gondolni, vajjon az végrehajtható-e. Ha a bérlő miniszter beleegyezik, akkor okvetlenül végrehajtandó.

Varjassy Lajos polgármester felvilágosítja a közgyűlést a felől, hogy a tanács is végre akarja hajtani a közgyűlés határozatát s nem a minisztert, hanem a bérlőt értesíti arról, hogy az új címzés alkalmazzák, de törvény szerint tud-tára kell adnia a bérlőnek. Mihelyt a miniszter leírata leérkezik, azonnal intézkedik.

Miután mindenki végre akart hajtani, a közgyűlés *tudomásul vette* a tanács bejelentését, hiszen egyebet ugy sem tehetett.

(A színház függőny.)

A színházban reklámfüggőnyt akart alkalmazni a Cseller és Glück cég s ezért 400 koronát ajánlott fel a városnak. Egy másik vállalat azonban 500 koronát hajlandó a függőny használatára fejében a város pénztárába befizetni. A tanács azt javasolta, hogy az ügyet adja vissza a közgyűlés a tanácsnak, mert az utóbbi ajánlattétő nem mellékelte tervrajzot ajánlatához.

Lukácsy Lajos esztétikai szempontból el-lenez minden reklámfüggőnyt s kért, hogy ezt elvül mondja ki a közgyűlés.

Működő Lajos dr. nem ülökör meg azon, ha olyan színházban, ahol a Vig Niebelunyo-

kat adják reklámfüggöny is lóg. Csak ott nincs helye ilyen üzleti vállalkozásnak, ahol teljesen művészi nivón álló előadások vannak. Különben is a felajánlott ötszáz korona jó lesz tatározási alapra.

Varjassy Árpád azért is pártolja az új függönyt, mert a mai valóságosan megbotránkoztató látványosság. Ezen a függönyön például még *Vörösmarti Mihály* neve is rosszul van írva s az olvasható, hogy *Vörösmarthi*. El kell távolítani a közönség szeme elől.

A közgyűlés végül is a tanács javaslatát fogadta el.

(A kártya és a pezsgő.)

Steiner József bizottsági tag indítványára a közgyűlés utasította a tanácsot, hogy a kártya és pezsgő adó behozatala tárgyában terjesszen elő javaslatot. A pénzügyi bizottság előtt megfordult javaslat szerint csak az ásványvizre volna két, illetve négy fillér adó kivetendő, amiből a város hater ezer korona jövedelemre lenne szert.

Steiner József természetesen nem fogadta el a tanácsi javaslatot, mert a kártyára és pezsgőre nézve nem tartalmaz intézkedést, noha a községtörvény feljogosítja a várost arra, hogy ezek után adót vessen ki s nem akceptálható az a tanácsi álláspont, hogy a kártya állami monopólium, a pezsgőnél pedig amit bevenne, elvesztené az állami megérintésnél a város. Kéri, hogy a tanács új tanulmány végzésére utasítsa.

Faragó Rezső az ásványvizekre kivetett adót erkölcsellenesnek mondja, mert ezzel a magyar vizet sújtanak, melynek érdekében pedig nemrég indítottunk országos mozgalmat. A kártyát és pezsgőt feltétlenül adóval kell sújtani és ezért *Steiner* indítványához csatlakozik.

(Apróbb ügyek.)

Hogy a gázgyár szerződésének lejártakor előfordult botrányos feledékenységre hasonló meglepetés ne érhesse a várost, elhatározták, hogy a tisztviselői hivatal minden évben tegyen jelentést a város közönségét érdeklő jogok és kötelezettségek megnyitáról és megszüntéről. A mai ülésen hangzott el a jelentés, mely szerint sem jog, sem kötelezettség nem szűnik meg és nem jár le.

A kiszabadult rabokat segélyező egyesület alapító tagjai sorába 100 koronás alapítvánnyal lép *Arad* közönsége.

Szociális érzékének adta tanujelét azzal a törvényhatósági bizottság, hogy a pécsi sülőtőparosokat nem kényszeríti iparigazolvány váltására s ezzel nem drágítja az amúgy is magas kenyérárakat, noha az aradi pekek ezt kérték.

Az aradi árvaház két árvája részére tett *Dengi József*-féle huszezer koronás alapítványt halás köszönettel elfogadta a közgyűlés, de minthogy az árvaház nem örökös intézmény, *Steinhardt Mór* indítványára megkéri a kegyes alapítót, hogy az alapító levélben ne kösse ki, hogy csak az árvaházban nevelendő árvák részesülhetnek jótéteményében.

(Új pályázat a vashidakra.)

A vashidak munkálataira újból kiírják a pályázatot, s hogy azok építését egy évvel elodázták, tudomásul vette a miniszter. A tanács ezt bejelentette.

A Bittó- és Rózner-dűlők közötti új ut nyitását elhatározta a közgyűlés s az erre szükséges területet, mely *Gutzjahr Mihály* birtokához tartozik, egy városi terület elcserélésével szerzi meg *Gutzjahr*-ról azzal a kikötéssel, hogy ez azt a részt, amennyivel többet kap a várostól, negyven fillérrel váltsa meg négyeszdöntként.

A lebontott épületek után fenntartott községt adót, az aradi építőiparosok szövetségének kérelmére, a közgyűlés elengedi az 1908. évi építési szezon kezdetétől.

Najmányi Imre községti végrehajtónak négyszáz korona személyes pótlékot szavastak meg 1908 ra.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Csütörtök: *Patachon*, vigjáték. (B. bérlet.)
Péntek: *Pillangó kisasszony*, operette (C. bérlet.)
Szombat: *Patachon*, bohózat. (A. bérlet.)

Patachon.

(Vigjáték 4 felvonásban. Írták: Hennequin és Duquesnel. Fordította: Adorján Andor. Bemutató előadás.)

A *Josette* kisasszony a feleségem után, ma ismét a francia ötletesség ütött tanyát a színpadon. Olyan jól esik időnként levetközni minden prudériát és a legleplezetlenebb kokonnériákon mulatva, elfelejteni morált, filozófiát, mindent, ami az élet komolyságára emlékeztet. A pártatlan, a felülmúlhatatlan francia ötletesség képes csak annyi rafinériával mulatni, hogy elfelejtünk megbotránkozni és mikor szívből kikacagtuk magunkat, még hálával gondolunk azokra, akik ezt a nagy gyönyörűséget szerezték nekünk.

A *Patachon* telivér francia darab. Kissé döcögősen indul, de annál biztosabb léptekkel halad a siker felé. Szatirikus vigjáték a *Patachon*, melyben egymást kergetik a sikerült-nél sikerültebb ötletek, helyenként pedig olyan kacagás keletkezik a nézőtérben, hogy az előadást csak szünettel folytathatják.

Patachon egy véa lump, akit különben *De Tilloy* grófnak hívnak. Ez az ur különálva éli bigott feleségétől, ő *Parisban* a könnyűvérű dámák és hivatásos lumpok koronázatlan királya. A férj és feleség között egyetlen leányuk, *Lucienne* tartja fenn az összeköttetést, aki az év négy hónapjában az apjával lumpol, a másik nyolc hónapban az anyjával imádkozik és egyházi zenét komponál hülye szövegekre.

Egyik lumpolási turnéján ismerkedik meg *Lucienne* Róbert Revrayvel, egy jobb érzésű lumppal. Egymásba szeretnek, de *Lucienne* csak akkor hajlandó Róbert felesége lenni, ha leghőbb vágya, hogy apja és anyja ismét együtt éljenek, teljeseedik.

Patachon, aki kitűnő apa, leánya kedvéért látszólag megtér és bűnbánóan megy vissza feleségéhez, imádkozni és bőjtölni. A fiatalok így egymásról lesznek. Azaz megtörténik az esküvő és itt kezdődik a bonyodalom.

Leputois *Marinville*, egy álszenteskedő gazember, az unokaöccse számára szeretné megszerezni *Lucienne*-t. Mikor látja, hogy ez a terve Róbert sikerével meghiusul, elhatározza, hogy leleplezi *De Tilloy*-t. Unokaöccsével *Párisba* megy adatokat gyűjteni. Sikerül is megszerezni a gróf egy pár levelét, melyeket a gróf megtérése óta írkált egy férjes asszonynak. A fontos aktákkal akkor érkezik meg a jeles férfiú, amikor *Lucienne* és Róbert egybekelelt. Következik a nagy leleplezés. A grófaé elszörnyűködve hallja, hogy Róbert lumpjárja *De Tilloy*-nak és a jeles férfiú tanácsára sürgőnyt meneszt bíboros nagybátyjának, hogy a fiatalok házasságának felbontásáteszközölje ki a pápánál. Hogy pedig a házasság csak névleges maradjon, *Lucienne*-t éppen a nászut előtt szobájába internálja, saját férjét és Róbertet, aki csak papiroson férj, kitiltja a házból.

Itt jön az a *Josette* fels jelenet. Róbert, az após tanácsára az ablakon keresztül bemászik *Lucienne*-hez és a fiatal asszonyka egy álmatlanul eltöltött éjszaka után, kénytelen bevallani a grófnak, hogy nem mehet az *Orsolya* szüzek zardajába. Ez a fordulat *De Tilloy*-ban is megéri a komoly megjavulásra való szándékot, és a darab általános megbocsájtással, közmegelegedéssel nyer befejezés.

Ilyenformán történnek a dolgok a *Patachon*-ban, amihez hozzá kell képzelnünk a pikantériát,

kat, amik ebben a darabban helyenként a disznóságok elnevezését is elbírák. Dehát a közönség a legilletékesebb bíró és miután a publikum nagyszerűen mulatott a darabon és a pompás előadáson, mi a magunk részéről megerősítjük a sikert.

Az előadás kifogástalanul jó volt. Frissen gördülő, egybevágó, mindvégig művészi előadást produkáltak a szereplők. A dicsőret egykép megilleti valamennyifüket. *Szendrey* vezette. *De Tilloy*-t adta ragyogó humorral, elegáns bonhomival, minden jelenésével megkacagtatva a közönséget. Tapsban és kihívásban bőven volt része. A darab kiűnő rendezéséért külön dicsőreben is részesíthetjük és itt alkalmoszerűnek tartjuk megemlíteni, hogy *Szendrey*-t, mint előadó művészt, gyakrabban szeretnénk látni és a rendezésnél szívesen konstatálnánk, hogy az ő ízlése mutatkozik.

H. Harmath Józsa (*Lucienne*), ma egyéniségének megfelelő szerephez jutva, kiaknázta a szerep minden kínálkozó előnyét és nagy sikert aratott. A szerep pikantériáit jóieső fiacomsággal poentírozta és egész alakítása bálos és művészi volt. A *Patachon* nagy sikereiből jórész illeti meg *Harmath Józsa*-t. Klasszikusan mulatós figurákat mutattak be *Várnay* (*Leputois*) és *Horti* (*Evariste Leputois*) *Horti* pusztá megjelenésevei harsogó kacagásra bírta a közönséget és játékaival még fokozta a hatást. *Delly* nagyon rokonszenves volt Róbert szerepében. *Szilágyi* Berta adta a keneteljes grófnét és tuzas nélkül játékaival szinte sikert aratott. *Benkőné* nagyszerű volt egy bigott kisasszony szerepében.

A *Patachon* bemutatója nagy sikerrel járt és a *Josette* kisasszony erős riválist kapott a lump *Patachon*-ban.

H. G.

* *Culp* *Julia*. Kubelik óta nem volt oly zsufolt ház, mint ami yon a vasárnap délutáni *Culp* hangversenyen lesz. A közönség feszült érdeklődéssel várja már a dalkirálynőnek elnevezett csalóányt. Budapesti és bécsi kritikák telve vannak dicsőhimnuszokkal, melyekkel őt magasztalják. Budapesten és Bécsben egy második, sőt harmadik hangverseny is van már nirdelve. A kitűnő hangú svéd művésznő vasárnap d. u. 5 órakor a Fehér Kereszt nagytermében tartja dalestélyét.

* A *Patachon* másodsor. Holnap, csütörtökön másodsor játszik *Hennequin* pompás bohózatát, a *Patachon*-t, amelynek premierje ma este volt.

* A *Pillangó kisasszony* Pénteken *Puccini* *Giuseppe* világhírű operája, a *Pillangó kisasszony* kerül színpadra. A nálunk is nagy sikert aratott opera címszerepét ezuttal is *Wassák* *Vilma* énekli.

* A *Linek* kiállítás. *Linek* *Lajos*, a kiváló karrikaturista, ma déiben *Aradra* érkezett és déltől késő estéig fáradozott műveinek elrendezésén. A *Weisz* és *Klein* cég műtermét, amely megnyitása óta komoly festményekkel volt megrakodva, máttól kezdve aranyos humor derűje lengi át, mert *Linek* mester legpompásabb karrikatúrát szállította *Aradra*, hogy a műkedvelő közönségek bemutassa mindenki által méltányolt művészetét. Háromszáz karrikatúrával rándult *Aradra* *Linek* *Lajos*. Művel mind elsőrendű alkotásai a mesternak. Csupa kacagtató és bájos megnyilatkozásai a karrikatura művészetnek. Természetesen nemcsak azért hozta *Aradra* *Linek* *Lajos* legújabb alkotásait, hogy a közönségnek bemutassa azokat, hanem egyuttal vásár alá is bocsátja a karrikatúrákat, amelyeknek bizonyára számos vevőjük akad, miután áruk minimális összegekben van megszabva. Aki egy eredeti *Linek* mű birtokába akar jutni, az nem fog sajnálni őt vagy tiz

koronát, mert hát ezért az összegért is kaphatók a mester egyes művei. Az érdekes tárlat holnap nyílik meg a nagy közönség számára. A tárlatnak valószínűleg sok látogatója lesz, miután az aradi műkedvelők közönsége mindenkor nagy érdeklődést tanúsított a kiváló karikaturista művei iránt.

* Mit hoz az Uránia? Aradon nincs ma egyetlen ember sem, aki a legnagyobb elismeréssel ne nyilatkoznék az *Uránia-színház* műsoráról. Változatosabban, gondosabban lehetetlenség műsört összeállítani. A legújabb mozgóképek úgy vannak összeválogatva, hogy a mulatságos képek melőli sohasem hiányzanak a tanulságos képek, melyekkel az *Uránia-színház* a maga elé tűzött kulturális missziót mindenképp elősegíti. A mostani műsoron szereplő *Japán-képek*, *Hidépítés Afrikában*, az *Opiumszívó* mind olyan dolgokkal ismeretnek meg bennünket, melyek megismeréséhez különben alig jutnánk. Csütörtökön, az esti fél 7 óras előadáson ismét színre kerül *Flume*, mely a mai bemutatón nagy tetszést aratott.

A Tália-társaság.

*

Ha majd megfogják írni a mai kor színezetének kétségkívül elég érdekes történetét, ragyogó lapok lesznek azok, — irigylem a témáért a későbbi kor krónikásait — melyekben a Táláról, mint a modern magyar színjátszás uttörő harcos csapatáról lesz szó.

Csupa romantika ez a történet, ha nem láttuk volna a szemünk előtt lefolyni, szinte el se hitetjük volna a dolgot. Feinő egy fiatal generáció, amelyik észreveszi, hogy a magyar színjátszás tele van sablonnal, hogy egészen hazug hangokkal dolgozó „nagy” színészek és színészek uralják a tért s főképpen, hogy a magyar színpadoknak semmi kontaktusuk nincs a modern áramlatokkal, még csak nem is figyelnek a külföldön óriási léptekben haladó színművészeti mozgalmakra. A mi életünk, győtrődésünk, szenvedéseink, jókedvünk nagy modern lélekfájdalmait pedig csökönyösen negligálják. Ibsent nevetik, gyászos kíséleteket tesznek a darabjaival, melyek az értelmetlenség miatt buzással végződnek s akkor végkép rászertítják a legnagyobb modern íróra azt a bizonyos északi ködöt, amely pedig csak a sors interpretátorok elméjében sötétlik.

A kis csapat először csak a kávéházi asztalok mellett méltatlankodik, dühöng fiatalos gyönyörű haraggal. Aztán hamar megvan a dolgot, összeállnak s egy műkedvelőnek nevezett társaságot csinálnak, magukhoz vonzzák a legtehetségesebb fiatal színészgenerációt, amelyik éppen modernsége miatt nem talál teret a tehetségének s a kis csapat elkezd játszani. Azaz, hogy mit játszanak és hogy játszanak mindjárt a kezdetén, óriási fölülnést keltenek, persze eleinte inkább csak a műrtörők között, akik méltányolni tudják a Tália törekvését.

De a kis társaság rohamosan hódítja meg Budapest közönségét. Semmi más tőkéjük nincs, mint a fanatizmusuk, a becsületességük és a tehetségük, s kincsekkel pedig Magyarországon színházat építeni vagy bérelni nem lehet, hát ők kibérelték vasárnap délutánonként az orléum színpadát és arra a helyre minden előadásnál tolong a főváros elite publikuma. A Tália minden előadása esemény, amit a közönség várva vár és a sajtó egekig magasstal.

No igen, mert nem kisebb emberek a szerzői, mint Ibsen, Hauptmann, D'Annunzio, Strindberg, Courteline, Heyermans és mind a legeleje a magyar íróknak. Az előadások pedig mintaszerűek. A rendezés előrangú, a szereplőkben izzik az ambíció s lobog az istenadta tehetség. Náluk van a legjobb magyar drámai színészek egyike, Forgách Rózsi s ők látták el rövid idő alatt a fővárosi színházakat olyan talentumokkal, mint Törzs Jenő, Garay Márton, Kürthy József, Dobi, stb.

A Tália előadásaival versenyre kelt a nagy tökével dolgozó nagy színházakkal és sokszor diadalt aratott fölöttük. A szezon elején a renoméja és a közösége annyira megnövekedett, hogy immár bérelhetők maguknak állandó, szép helyiséget.

Igen ám, csak hogy itt gáncsot akartak elébük vetni azok a bizonyos intéző körök, a melyek nem jó szemmel nézik a forradalmian merész törekvéseket s azt, hogy a munkások ezrei lelkesedtek a Tália azon előadásain, melyeket a kis művészcsoporthoz direkt az ő számukra rendezett.

Ebben lehet az okát keresni, hogy ezek a bizonyos körök elkezdtek okvetetlenkedni s a már kibérelt színpad használatba vételét legalább ideiglenesen megakadályozván, egy időre megbénították a Tália budapesti működését.

Nem baj, — a merész uttörők, a modern apostolok története nem volna teljes az ilyenféle okvetetlenkedés nélkül. És hát ekkor fogant meg a Tália vezetőségében a gondolat, hogy amíg a pesti állandó színjátszás ügyét elgáncolják, addig a vidéknek is bemutatják, mik a törekvések, mit tudnak. Mivel pedig a törekvéseik a legbecsületesebbek és legszebbek mindazok közt, melyeket ma Magyarországon színjátszásban találni lehet és mivel a játékok modern, összevázolt s a kitűnő írók intencióit teljesen megvalósító, nincs kétség benne, hogy ahol a Tália a vidéken meg fog fordulni, mindenütt nyomába szegődik az a szeretet s az a siker, amely budapesti működésének állandó, lelkes kísérője volt.

L-t.

HIREK.

Szana Tamás ravatalon.

Arad, február 12.

Szana Tamásnak, az *Uránia-színház* igazgatójának, a neves írónak elhunyt mindenfelé mély részvételt keltett. Tiszteőinek és jóbarátainak egész serege kereste fel ma délelőtt a Bástya-utca 11. szám alatti gyászházat, amelynek első emeletén a nagyértékű műkincsekkel teli rakott szobában halottas ágyán fekszik a megboldogult. Az igazgatóját elvesztett *Uránia-színház* ma délután rendkívüli közgyűlést hívott össze, amelyen megteszik a temetésre vonatkozó intézkedéseket.

A Petőfi Társaságot, amelynek a megboldogult tiszteletos tagja és három évtizeden át főtitkára volt, talán a legközelebből éri a csapás, amely Szana Tamás elhunytával egész közéletünket érte. A társaság keretében fejtette ki a művészet népszerűsítése és ismertetése érdekében oly kiválóan becses munkásságát és az ő tevékeny, dolgozó keze, meg nagylátókörű tudása által a társaság a külvilágban és a belső életben napról napra erősödött. Most elhunytá alkalmával, a társulat kegyeletesen rója le a szerény munkásnak a tette mellett azt a tiszteletet, amelyre jogosult neki. A ravatalra koszorút helyezett és egy tagja

tolmácsolásával elbucuszik tőle. De nem csupán a megboldogulttal összeköttetésben álló intézmények, hanem azok is kegyelettel járulnak elő, akiket a baráti kötelék fűzött hozzá, vagy akiket a tisztelet és becsülés tartott mellett. Így Molnár Viktor, a kultuszminiszter államtitkárja hatalmas koszorút küldött a ravatalra, melynek szalagján ez a felírás áll: *Molnár Viktor szeretett Tamás barátjának*. A halottas szobában ott vannak még a következő koszorúk is: A Petőfi Társaság borostyán- és babérlevélből font koszorúja, amelyet Kéry Gyula titkár tett le és amelynek nagy vörösselyemszalagján ez a felírás olvasható: Szana Tamásnak a Petőfi társaság; az *Uránia-színház* két koszorú, az egyik: Szana Tamás igazgatójának az *Uránia Magyar Tudományos Színház*, a másik: Az *Uránia-színház* személyzele szeretett igazgatójának. A teme és holnap, csütörtökön lesz és annak rendezésével az enterprise intézetet bízzák meg.

A Petőfi-társaság a következő gyászjelentést adta ki:

„A Petőfi-társaság mély fájdalommal jelenti, hogy Szana Tamás tiszteletos tag, a társaság egyik alapítója és harminc éven át főtitkárja, hosszú szenvedés után 1908. február 11-én este 7 órakor, munkás életének 63. évében elhunyt. Elköltözött tagtársunk irodalmi munkásságát és fáradhatatlan tevékenységét kegyelettel őrzi emlékeiben társaságunk minden tagja és az irodalom minden barátja. Bóke hamvaikra.”

— A császár jubileuma. Bécsből jelentik: A bécsi városi körök a császár uralkodásának hatvan éves jubileuma alkalmából ünnepélyes felvonulások rendezését tervezik. A császár azonban több ízben amaz óhaját fejezte ki, hogy jobban szeretné, ha jubileumát csendben, jótékony-sági intézmények létesítésével ünnepelnék és azt az összeget, amelyet az ünnepélyes felvonulás költségei felemésztenének, inkább humánus célokra fordítsák. Orvosai feltik az uralkodót a látványossággal járó izgalmtól és valószínű, hogy az egész ünnepély elmarad.

— Kinevezés. A kereskedelemügyi min. kir. miniszter az aradi állami fa- és fémipariskola felügyelő bizottságának elnökévé a következő három év tartamára Kristófy Jánost, az aradi kereskedelmi és iparkamara elnökét nevezte ki s erről a kinevezett a következő rendelettel értesítette:

Kinevezem elnök urat az 1908—1910 évek tartamára az aradi m. kir. állami fa- és fémipariskola felügyelő bizottságának elnökévé s felkérem, hogy ezen tisztelet elvállalni s az iskola érdekében teljes odaadással közreműködni szíveskedjék.

Es alkalommal pedig indítva érzem magam elnök urnak az intézet érdekében eddig kifejtett közhasznú tevékenységeért köszönetemet és elismerésemet kifejezni. Budapest, 1908. január hó 20-án, Kossuth.

— Tiszteletbeli doktor. A hivatalos lap mai száma közli ezt a királyi kizárólagos:

Vallás- és közoktatásügyi magyar miniszterem előterjesztésére megengedem, hogy a N-emet viselő kolozsvári tudományegyetem Déchy Mórt a bölcsészettudományok tiszteletbeli doktorává avathassa.

Kelt Bécsben, 1908. évi január 28-án.

Ferenc József s. k.

Gróf Apponyi Albert s. k.

— Elhunyt főrendiházi tag. Budapesti tudósítónk jelenti: Karácsonyi Kamilló gróf, Karácsonyi Guidó gróf legifjabb fia néhány hétig tartó betegség után negyvenöt éves korában ma meghalt. Az elhunyt gróf tagja volt a fő-

rendbáznak, de politikával nem foglalkozott. Kedvelte alakja volt a főváros főúri világának. Halálát üdölvizenyő okozta.

— **Bérbeadott erdők.** Aradváros árvaszéke a Kintzig-örökösök tulajdonát képező erdőségeket az *Union* banknak adta bérbe, 380.000 koronáért négy esztendőre.

— **A macedon vasutak.** Bécsből táviratozák: Az *Aerenthal* báró közös külügyminiszter által bejelentett macedon vasúterv az egész külföldi sajtóban igen nagy kavargást okozott. Mint most kiderült, a heves támadások az orosz lapok révén kerültek a francia és angol sajtóba. A külügyminiszterium állítása szerint az ügy most már teljesen be van fejezve és a külföldi hatalmak közül egyik sem fogja megakadályozni a tervezett vasutak kiépítését.

— **A csanádi nemzetiségi iskolák.** Csanád-vármegye közigazgatási bizottsága — mint ma kőli tudósítónk jelenti — ma délután tartotta február havi rendes ülését: *Hervay* István alispán elnöklésével, mikor *Návay* Tamás főispánt hivatalos ügyek Temesvárra szökötték, ahol ő tudvalevőleg helyettesített főispán. Az ülésen az előadók terjesztették elő szokásos havi jelentéseiket s valamennyi intézkedés közül kiválik a bizottság ama ténykedése, hogy a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel most már *másodízben intette meg a bányakerületi ág. ev. püspököt*, a nagylaki tőli iskolákban tapasztalt tulzsfuoltságért s piszkosságért. Hasonló sorsban lesz része legközelebb az *aradi gör. kel. román püspöknek, Pap I. Jánosnak is*, a battonyai és sajtyeni román iskolákban tapasztalt rendellenességeikért. A püspök figyelmét egyelőre felhívja a közigazgatási bizottság a rendellenességekre s csak azután felyamodik szigorubb eszközökhöz, ha ennek nem lesz meg a kívánt eredménye. A mai ülésből különben *Scholtz* Gusztáv bányakerületi ág. ev. püspöknek a pitvarosi iskolák elhanyagolása miatt is indítványoztak elsőfoku megintést, amelyet *Apponyi* Albert vallás és közoktatásügyi miniszter fog kiutalványozni.

— **Uj irodatiszt.** A ma tartott törvényhatósági közgyűlésen a megüresedett árvaszéki irodatiszti állásra *Dongó* Jánost választotta meg a törvényhatósági bizottság.

— **Mariházy színtársulata Makón.** Makóról jelentik: A színiügyi bizottság *Hervay* alispán indítványára elhatározta, hogy felfogja hívni *Mariházy* Miklós kecskeméti színiigazgatót, hogy a jövő színi szezonra nyújtsa be pályázatát.

— **A lisszaboni királygyilkosság.** Párisból jelentik: Az *„Echo de Paris”* azt állítja, hogy *Franco* nem önként szökött meg Lisszabonból, hanem az új kormány vette rá, hogy az országot elhagyja. Francot tulajdonképen száműzésbe küldték. Udvariassan ugyan, de épp olyan nyomatékkal hívták fel arra, hogy az országot elhagyja. *Lisszabonból* jelentik: *Manuel* király és anyja legközelebb több havi tartózkodásra Mátrába utaznak. A regenerátorok pártja elhatározta, hogy a kormányt a választásokon minden töle telhető támogatásban részesíti. Február 20 án hír szerint összeül a kortex, hogy a király az alkotmányra az esküt letehesse. A király határozott kívánságára a kortext a nép, nem pedig a kormány bizalmi embereiből fogják megalkítani.

— **Aradi mérnök Angliában.** Az aradi vízvezeték, amint ismeretes, a bíróságok által elrendelt zárlat kivette az aradi vízvezetéki részvénytársaság kezelése alól. A részvénytársaság igazgatója, *Hayek* Rezső, amint értesülünk ennek következtén megvált a vállalatától, s a vízvezetéki részvénytársaság főszervezőjének, a *Mayer* I. liverpooli cégnek valamelyik angliai gyárában nyer vezető alkalmazást.

— **Vádak egy igazgató ellen.** Fővárosi tudósítónk jelenti: A „Nap” mai számában rendkívül erős támadást intéz *Krisztinkovich* Béla, a magyar automobil-klub igazgatója ellen. *Krisztinkovich* még hat évvel ezelőtt jelentéktelen kis hivatalnok volt a fővárosnál, ma pedig már villára és házakra tett szert. Előbb a kiut pénzáróza lett és a kezelése alatt levő pénzzel manipulált, úgy, hogy kénytelenek voltak őt a pénztártól eltenni s igazgatónak választani. *Krisztinkovich* azonban a hivatalában is folytatta üzelmét. Az Automobil-Ujság legközelebbi számában éles támadásban fogja őt részesíteni, a klub számos tagja pedig azt követeli, hogy *Krisztinkovich* mondjon le állásáról.

— **Heringekkel bélelt pokolgép.** Budapesti tudósítónk jelenti: *Ferdinánd* bolgár fejedelem ma délben átutazott Budapesten és a nyugoti pályaudvaron komikusnak mondható kalandja volt. A fejedelem ugyanis a szerb és portugál királygyilkosság óta állandóan merénylettől tart és rendkívül félénk. Mikor kecsijából a perronon kiszállt, egy embert pillantott meg, aki egy kis pléhdobozt tartott a kezében. A fejedelem nagyon megijedt, mert azt hitte, hogy bombamerényletet akarnak ellene elkövetni és elsápadva, izgatottan hadonászott a kezével. A merénylőnek hitt férfi azonban nyugodtan állott. A pályaudvaron levő rendőrök a fejedelemhez rohantak, aki magánkívül volt ijedelemben és a dobozt tartó emberre mutatott. Az illetőt az őrszobába vitték, ahol kiderült, hogy a pléhdobozban, amelyről *Ferdinánd* azt hitte, hogy bombákat tartalmaz, — *pácolt heringek* vannak. A rendőrfelügyelő így meggyőződött, hogy nincs szó semmiféle merényletről és nyomban jelentést tett az aggodó fejedelemnek, aki hálásan köszönte meg a rendőrség figyelmét.

— **Eljegyzés.** *Polcz* József, a Széchenyi gőzmalom pénztárnoka eljegyezte *Wesely* Luiza kisasszonyt.

— **Börzsiánerek Makón.** Néhány hónap óta tőzsdeügynökök tanyáznak Makón, akik 15—20 jobb módú parasztagazdát tőzsdeszpekulációkba vittek bele. A magyaroknak megtetszett az üzlet, annyival inkább, mert az első kötésnél egy páran — áremelkedésre játszva — néhány ezer koronát begomboltak. Vészesemet kaptak ekkor a gazdák s oly nagy köteéseket csináltak, hogy a tartósan és szilárdan lefelé eső árak némelyiknek az egész vagyonát el fogja vinni. Beavatottak állítása szerint a *makói börzsiánerek vesztesége legalább is kitesz egy fél millió koronát*. A vármegye közigazgatási bizottsága is foglalkozott ma — mint tudósítónk táviratozza — a börzsiánerek dolgával s tekintve, hogy a papiros buzával való manipulációt a törvény megengedi s ez alapon nagyon bajos dolog bármit is tenni, azt határozta, hogy amíg egyrészt a miniszternél panaszolja el az állapotokat, másrésztől megkeresi a községi előjáróságokat és a különféle társadalmi egyesületeket, hogy a gazdákat világosítsák fel a börzejáték veszélyességéről.

— **A Hadik-Vanderbilt nász** még se kacsá. Egy tegnapi táviratunk azt jelentette, hogy *Hadik-Barkóczy* Sándor gróf megcáfolta özvegy Vanderbiltnéval való eljegyzésének a hírét. A bécsi hírrel szemben *Londonból* a következőket jelentik: *Hadik-Barkóczy* Sándor gróf táviratot küldött a newyorki *Times* nek, amelyben megerősíti a lapoknak azt a hírét, hogy jegyet váltott *Vanderbilt Kornéliusz özvegyével*. *Vanderbilt* né el fogja adni newyorki palotáját és miként leánya, ő is, állandóan Magyarországon fog megtelepedni. Ide iktatjuk azt a newyorki hírt is, hogy *Széchenyi* László gróf esküvője után feleségével Floridába utazott. *Vanderbilt* család egyik bátyjának a kastélyába.

— **A temesvári kereskedők gyászja.** *Tedeschi* János kir. kereskedelmi tanácsos, a temesvári kereskedelmi és iparkamara alelnöke tegnap 69 éves korában hosszú és kinos szenvedés után meghalt. *Tedeschi* családja olasz eredetű és még a múlt század elején telepedett le Temesvárra. Atyja alapította 1847-ben a ma is virágzó „*Tedeschi János fiai*” céget, mely vasárúrok gyártásában a legjelentékenyebb a Délvidéken. *Tedeschi* 1861. óta tulajdonosa volt a cégnek. Már java férfi korában volt, midőn megtanult magyarul és azóta nem volt az a nemzeti vagy kulturális mozgalom Temesvárott, melyben tevékenyen részt ne vett volna. Tizenegy gyermekét hazafias, mintaszerű nevelésben részesítette: *Borbála* nevű leánya az első magyar női doktor és jelenleg felsőbb leányiskolai igazgató. A temesvári kereskedők egyesületének 25 év óta elnöke, a temesvári kereskedelmi és iparkamarának 25 év óta tagja és 15 év óta alelnöke, a *Lloyd-bíróságnak* 20 év óta választott bírója és egyéb társadalmi testületek agilis tagja volt. Temetésére *Tedeschi* Viktor, az Aradi Kereskedők Köre elnöke, az elhunynak rokona, ma Temesvárra utazott.

— **Turista lakoma.** A turista egyesület március hó hetedikén rendezi estélyét az Iparosszékház vigadó-jában. E mulatság bizonyára épp oly kedélyes és látogatott lesz, mint az előzők, csak a vacsora lesz lukullusi összeállítású. *Schill* József vigalmi-bizottsági elnökkel együtt csupa agilis ember áll a rendezőség élén, ami már magában is biztosítja a sikert. Az estélyt tombola is fogja élénkíteni, melyre már eddig is sok ajándék jutott az egyesülethez. A tombolajövedelem a menedékházak és kilátók alapját fogja gyarapítani. Családjegyet nem adnak ki. Mindenkinék személyjegyet kell váltani, amelynek ára 5 kor. Az estély fél kilenc órákor kezdődik.

— **A Tália-társaság Aradon.** Budapesti tudósítónk jelenti, hogy a fővárosi Tália-társaság országos körútjában utba fogja ejteni Aradot is.

— **Adófizetők zaklatása.** A legutóbbi városi közigazgatási ülésen *Műlek* Lajos dr. szököttette azt, hogy a polgárok ellen az adópénztárba befizetett illetékek miatt is foglalást foganatosítanak. A pénzügyigazgató minden jót ígért s biztosította a bizottságot, hogy ez többé elő nem fordul. Azonban a pénzügyigazgató ígérete csak mondott szó maradt, mit egy konkrét eset bizonyít. Egy aradi kereskedőt elmarasztalt az adóhivatal 1907. Kij. 2604. számú fizetési meghagyásával, nyolc korona illeték megfizetésére kötelezte 1907. szeptember hó 18 án. A kereskedő az adóhivatali nyugta szerint 1907. október 16 án befizette az illetéket. És mégis 1908. február hó 10-én foganatosítottak üzletében foglalást. Ha ez nem rendellenes ügykezelés, ha ez nem könnyelmű zaklatás, akkor az is igaz, hogy a pénzügyigazgatóságok a magyar ember legjobb barátai.

— **Az egri rejtélyes kaland.** *Egerből* jelentik: Az éjszakai álarcos kaland az itteni rendőrséget állandóan foglalkoztatja, anélkül, hogy eddig bármit sikerült volna kideríteni. A bábaszszony, *Wesztérn*é újabb kihallgatása alkalmával azt mondotta, hogy tényleg kereste őt egy ur szerdán este bérkocsival, hogy elvigye őt beteg feleségéhez, de az illető ur nem ismerte a bába lakását és félóra hosszat kocsikázott, míg rátalált és azt hiszi, hogy innen ered minden pletyka. Az izgatottság a városban oly nagy, hogy a főkapitány felfüggesztette a nyugalomra a közönséget. A rendőrség utána járt a dolognak és megtudta, hogy tényleg igaz az asszony vallomása, az a familia azonban, amelyről szó van, minden gyanun felül áll. A

főkapitány kijelentette, hogy neki végtelenül kellemetlen a dolog, mert az egésznet pletykának tartja, amelynek semmi pozitív alapja nincs. Ennek ellenére a városban egész határozott formában tárgyalják az esetet és azt is beszélnek, hogy a rejtélyes eset a papok zárdájában történt.

— A hóhér kötele. *Máramarosszigetről* írják: Az akasztófa tövében immár kivirágzott a humor. A szigeti „Korona” kávéházban egy törzsasztal vendégei gyűltek délutáni pikkolóra. A város tekintélyei. Miről beszélhettek másról, mint az akasztásról. Miután letárgyalták a szenzáció összes részleteit, az egyik vendég kötelet húzott ki a zsebéből.

— Tíz koronáért vettem, — mondotta társainak.

Allig mondta, az asztaltársaság valamennyi tagja mutogatott egy-egy kötelet. Valamennyien azt állították, hogy övék az eredeti.

Kiderült, hogy a kötelet *Hersch* Icigtől, a kivégzett *Husz* Ábrahám egyik rokonától vásárolták, aki a kivégzés után 15—20 kötelet adott el tíz koronájával, szerzett vagy 2—200 koronát. A társaság egyik ügyvéd tagja feljelentést tesz *Hersch* Icig felsőviselő lakos ellen csalás miatt s tanúnak b-idezi *Bali* Mihályt. Ő döntse el, hogy a sok kötél közül melyik az igazi. Bár sejtik, hogy az igazi annak a fogházörnek birtokában van, aki *Husz* Ábrahámot a siralomházban őrizte. *Husz*, kivégzése előtt maga rendelkezett úgy, hogy a kötelet a fogházör kapja, aki vele igen humánusan bánt.

Junger Lázár dr. ügyvéd rábeszélésére *Husz* özvegye kérvényt adott be az alispánhoz, amelyben kéri, hogy a tulajdon és gyermekei nevét *Huszára* magyarosíthassa. Az özvegy és családja segélyezésére megindított gyűjtés eddig 438 koronát eredményezett.

— Gyanus haláleset. Ma reggel megjelent a rendőrségen *Pablucz* István vasúti alkalmazott s azt jelentette, hogy neje az éjjel hirtelen meghalt. Este még jókedvűen, teljes egészségben együtt vacsoráztak és beszélgettek. A rendőrség részéről *Berecz* Ferenc alkapitány jelent meg *Pablucz* Választó utca 11. számú házában lévő lakásán s konstataulta, hogy az elhunyt jobb halántékán tompa eszközről származó ütés nyoma látszik. Azonnal jelentést tett az ügyészségnek s az elrendelte a hulla boncolását, amelynek megtörténtével azonban kitűnt, hogy *Pablucz*né vesebajban halt el.

— A Kossuth szobor alap javára rendezett Carmellini estély 87 koronát jövedelmezett a szobor javára. A bizottság ezután is köszönetet mond Carmellinek áldozatkészségeért.

— Ismeretterjesztő előadások a liceumban. Az aradi kir. főgimnázium tanártestülete ez évben is tart a liceum dísztermében ismeretterjesztő előadásokat a műveltebb közönség részére. Hat előadás van tervbe véve, melyeket *Nagy* István tanár „Lucifer a világirodalomban” címen, *Fischer* Aladár tanár „Az ember 3000 év előtt” címen, *Szavcsuk* József tanár „A természet” (fizikai műtárgyakkal) címen, *Kara* Győző tanár „A könyvekről és könyvtárakról” címen, *Hunyady* József tanár „Helyesírási furcsaságok” címen és *Wagner* József dr. tanár „A klasszikus és magyar zene közti különbségről” címen fognak tartani február hó 17-én, 24-én, március hó 4., 9., 16. és 24-ik napjain. Az előadások mindenkor délután 5 órakor veszik kezdetüket és teljesen ingyenesek. A tanártestület kéri a közönséget, hogy az előadásokon pontosan jelenjen meg.

— Szerencsétlenség Buttyin községben. Az *Union* buttyini faipar részvénytársaság iparvasútjánál nagy szerencsétlenség történt. A pálya talpfái korhadtak voltak és amint a lejtős úton egy korsi lefelé gördült, egy fordulónál a síneket összetartó csavar meglazulása következtében a sín kitolódott helyéből és a

kocsi kisiklott. Négy ember ült rajta, akik közül egy halálosan, a többi pedig könnyebben megsebesült. A halálosan megsebesült munkást a borosjenői kórházba szállították, három társát lakásukon ápolják. Az ügyészség vizsgálatot indít, hogy kit terhel a felelősség a gondatlanságból származó baleset miatt.

— A tél áldozata. *Nyádk* György acsuval lakos tegnap este részegen ment a háza kútjához, hogy vizet merítsen. A kut mellett megcsuszott és elesett, de saját erejéből képtelen volt felkelni. Csakhamar elaludt és ma reggel megfagyva, holtan akadtak rá.

— Halálos baleset vigyázatlanságból. *Szatmárnémetiből* táviratozzák: Az itteni pályaudvaron tegnap este a Máramarosszigetről jövő vonat tolatás közben leütötte *Beke* István és *Balogh* Mihály postaszolgáikat. Bekét a mentők súlyosan sebesülve a kórházba szállították, hol az éjjel meghalt. *Balogh*nak csodálatosképpen semmi baja sem történt. A szerencsétlenség a postaszolgák vigyázatlanságából eredt.

— Szélhámos álhírlapírók cím alatt mai lapunkban megjelent cikkünkre vonatkozóan *Matyó* Sándor, az aradi állami jószágigazgató-ságnál ideiglenes minőségben alkalmazott napidíjas annak a közlésére kért fel bennünket, hogy ő a kávéházakban nem csinál adósságot az újságírói foglalkozás ürügye alatt és nem szokott szélhámoskodni.

— Katonazene a jégpályán. Az aradi korszolya-egylet városligeti jégpályáján csütörtökön, a hó tizenharmadikán délután öt órától hét óráig a 33. gyalogezred zenekara fog játszani. Beléptidj: hatvan fillér.

— Rumcompositio 1 literhez 20 kr. *Litör* aroma 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weisznál. 191

TORVÉNYKEZÉS.

A kőmives sztrájk epilógusa.

Elítélt munkás.

Arad, február 12.

Két évvel ezelőtt, január elsején a budapesti építőmesterek kizárták a munkásaikat, akik majdnem egy egész éven át dacoltak munkaadóikkal. Tavaly, május 22-én nagy munkásgyűlés volt a „Trieszti nő” című vendéglőben, amelyen mintegy 1500 kizárt kőműves vett részt. A gyűlés vezérszónoka *Knittelhoffer* Ferenc, a szociáldemokrata párt egyik főembere volt. *Knittelhoffer* szenvedelmes egy óras beszédben ismertette a munkások helyzetét s közben oly erős kitételeket használt, hogy a rendőrség jelen volt képviselője kénytelen volt félbeszakítani s utóbb a letenografált beszédet az ügyészségnek beszolgáltatni. A kir. ügyészség ízgatást látott fenforogni a beszéd következő kitételeiben:

„Az építőmesterek garázdálkodása folytán kénytelenek leszünk megelégedezni a törvényekről s elvül elfogadni a szemet szemért, fogat fogórt tőrtől. Nem vagyunk anarkisták, (Felkiáltások: De leszünk!), hanem verbális szociáldemokraták. Nem dolgozunk bombával, törrel, gyilkokkal. (Felkiáltások: De fogunk!) hanem becsületes szociálista elvekkel. A kormány és Manlicher erejével szemben (Felkiáltások: Le vele, bombát nekik!) áll a munkások ökle, amely romba fogja dönteni a régi világot s fel fogja építeni az új rendet.”

Majd a tökésszótár és a papok ellen fordult s azzal fejezte be beszédét, hogy hadd lángholjon a gyűlölet, hogy az amugy is laza bilincsek szétörjenek.

A budapesti kir. törvényszék *Knittelhoffert* osztály elleni ízgatás miatt 8 napi államfogházra és 40 korona pénzbüntetésre ítélte.

A kir. ügyész és a vádlott felelőszése folytán ma tárgyalta ez ügyet a kir. tábla *Horváth* Béla elnökielte alatt. A kir. tábla *Kadosa* Marcell dr. védő felszólalása után 3 havi államfogházra és 200 korona pénzbüntetésre emelte fel

a vádlott büntetését. A büntetés szigorítása azért vált szűkegessé, mert a vádlott a hosszú harcban már amugy is felzúgott tömeget újabb ízgató beszéddel tüzelte fel s mert az építőiparosokon felül még az állam és vallás ellen is ízgatott.

§ Uj ügyészségi megbízottak. A m. kir. igazságügyminiszter *Dénec* Jakab dr. nagybuttyini és *Karácsonyi* Sándor dr. pécsi gyalgkörü ügyvédek az aradi királyi ügyészség kerületébe ügyészségi megbízottakká rendelte ki.

§ Egy hordó dénár. A szerb kormány harmadeve körülbe ül masfél millió két dénáros ezüstpénzt veretett Körmöcbányán, az odaváló pénzverő intézetben. A dénárokat Körmöcbányán hordókba rakták s 1905. évi február 21-ikén a magyar államvasuton *Begrádba* küldték. Amikor a pénzt a szerb kormány megbízottja *Belgrádban* átvette, kidarult, hogy egy hordó utközben eltűnt. A hordóban 4500 dénár volt, ami körülbelül 9000 koronának felel meg. A rendőrség nagy buzgósággal kereste a tolvajt, de csak annyit tudott meg, hogy a hordót valamelyik vasúti munkás lopta el. Két esztendővel később hurokra került végre a tolvaj *Kovács* Dániel államvasúti gépkezelő személyében. *Kovács* tudott az értékes szállítmányról s a budapesti pályaudvaron ellopta az egyik hordót, miután a vasúti kocsi zárját feltörte. Az értékes zsákmányt rákocszába lakásán elásta s csak két év múlva fogott az értékeztetéshez, abban a reményben, hogy már mindenki megfeledkezett a lopásról. Első sorban *Innern* Sámuel ékszerészt kereste föl, akitől tudta, hogy nem veti meg a nagy hasznát, bármily szennyes eredete legyen is. Elmondta őszintén az ékszerésznek, hogyan jutott a hordó dénárhoz s hogy legforróbb vágya, hogy bármi áron tulajdon a pénzén. *Innern* Sámuel megragadta a kínálkozó alkalmat s megvett ezer darab dénárt kétszáz koronáért. A többi pénzt *Lakner* István vasúti napszámos segítségével akarta *Kovács* ér ékesíteni. Annak is megvalósította, hogy hol szerezte a dénárokat, de előbb megeskette *Lakner*t, hogy nem fogja őt elárulni. *Lakner* a beváltást egy jó barátjára bízta, de ez egyenesen a rendőrségre vitte a pénzt s aig felőre elteltével, fogságra került az egész társaság. A budapesti büntető törvényszék *Kovács* Dánielt lopás büntetéseért két évi fegyházra, *Innern* Sámuel szervezéséért egy évi börtönre, *Lakner* Istvánt ugyancsak szervezéséért négy havi fegyházra ítélte. A budapesti kir. ítélőbírma ma *Frenreisz* István elnöklésével, *Zubovich* Román bíró előadásában, *Edvi* Illés Karoly védelme után, helybenhagyta az elsőbíróság ítéletét.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi iparos ifjak önképző egyletének választmányja holnap, csütörtökön este nyolc órakor az ipartestület földszinti helyiségében ülést tart, amelyre a választmány tagjai és a tisztviselőket ez uton hívja meg *Schäffer* József elnök.

MULATSÁGOK.

(=) Az aradi áll. tanítóképző ifjusága segély- és utazási alapja javára február hó 15-én szombaton az állami tanítóképző helyiségében hangversennyel egybekötött táncestélyt rendez. Beléptidj: Személyjegy 2 korona, családjegy 5 korona. A hangverseny 8 órakor kezdődik.

(=) A világosi polgári kör és dalkör 1. hó 8-án tartotta hangversennyel egybekötött táncmulatságát, amelyen kevés kivétellel egész Világos és környéke megjelent. Felléptettek *Bohus* László br. 10., kor., *Valerian* József 6 kor., *Glück* Henrik, *Török* Árpád, *Fleischmann* Jakab, *Deutsch* N. 5—5 kor., *Dános* Gyula, *Zekka* Zdenkó dr., *Teffert* Ferenc, *Bódi* József, *Halasz* Béla, *Pe ternelli* Árpád, *Molnár* László 4—4 kor., *Pless* Mór, *Povolni* Milán 3—3 kor., *Adler* Ignác, *Heller* Ignác, *Tóth* Sándor, *Staub* Mátyás, *Grishaber* Mór, *Vajda* Jakab dr., *Kravasanszky* Péter, *Faragó* István, *Török* János, *Albert* Ferenc, *Weber* Károly, *Weber* Gusztáv, *Schmidt* János 2—2 kor., *Singer* Ferenc, *Lázár* János, *Kecskés* M., *Eberwein* Antal, *Novák* Kornél, *Udvardi* Lajos, *Huj* Vazul, *Komlósi* N., *Klein* Mór, *Mézes* István, *Bécsi* Sándor 1—1 kor., *Mádi* Ádám 80 fill., *Fekete* Mátyás 20 fill.

SARG-fé. 60
KALODONT
 LEOJOBS
 FOG-CRÈME
 5907

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapest áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, február 12.

Amerika 1½-el olcsóbb. Kevés forgalom, 5 fillérrel magasabb árak.

Az árak 50 kilónként számítva:

	Déli zárlat	5 órai zárlat
Buza áprilisra . . .	12.07—12.08	12.04—12.05
Buza októberre . . .	10.44—10.45	10.44—10.45
Zab áprilisra . . .	7.98—7.99	7.98—7.99
Rozs áprilisra . . .	10.69—10.70	10.58—10.59
Tengeri májusra . . .	6.88—6.89	6.85—6.86

Zárul 6 órakor.

Osztrák hitelrészvény . . .	645 —
Magyar hitelrészvény . . .	778. —

Budapest-kébbányai sertéskereskedelem.

— Február 12. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilo-grammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 300—400 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig; fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felül súlyban 117—118 fillérig; fiatal közép páronként 251—320 kilo-grammig terjedő súlyban 118—120 fillérig; könnyű páronként 250 kilogrammig terjedő súlyban 120—122 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felül súlyban — fillérig; közép páronként 240—260 kilo-grammig terjedő súlyban — fillérig; könnyű páronként 240 kilogrammig terjedő súlyban — fillérig.

Sertéslelészám: Február hó 9. napján volt készlet 21,196 darab, február 10. napján főlajtatott 174 da-rab, február 10. napján elszállított 155 darab, fe-bruár 11. napjára maradt készletben 21,145 darab.

A hízott sertés üzet irányzata: Csendes.

IDEGENEK ARADON.

— Február 12. —

Központi-szálloda. Menyhért Géza birtokos Be-regaszás. — Balassa Dénes birtokos Győr. — Zipser Lajos máv. főtisztviselő Fiume. — Pohó Sándor dr. körorvos Gyertyámos. — Walter Herman fakeses-kedő Vinkovce. — Illés Albert kereskedő Medgyes-egyháza. — Kam Armin tisztartó Budapest. — Kelenföldi Telkes Ernő bizt. hivatalnok Budapest. — Linek Lajos festőművész Budapest. — Kompan Rezső gyáros Linz. — Balogh Béla intéző Belényes. — Melczér Károly magánzó Budapest. — Galambosy Mátyás hivatalnok Brassó. — Scheer Zsigmond utazó Bécs. — Rozenberg Miksa utazó Bécs. — Fehér Ignác utazó Bécs. — Spitzer Fülöp utazó Budapest. — Veres Gyula utazó Budapest. — Eisler Miksa utazó Budapest. — Deutsch Simon utazó Budapest. — Szemere Gáspár utazó Budapest. — Tehel Soma utazó Budapest. — Sámson Károly utazó Budapest. — Katz Odön utazó Budapest. — Rouch Lajos utazó Bécs. — Ochs Izák utazó és neje Budapest. — Katona Vilmos utazó Budapest. — Krausz Károly utazó Budapest. — Mannheim Leó utazó Budapest. — Panker Lajos utazó Budapest.

Fehér Kereszt-szálloda. Moiret Lajos igazgató Kőbánya. — Caelko Árpád jószágfelügyelő és családja Mácsa. — Nova Károly gépészmérnök Buda-pest. — Haraszi Oszkár földbirtokos Pusztavizsnek. — Junghauszhe János tisztviselő Dobrest. — Ham-mer István fakeseskedő Petrozsény. — Bíró Sándor birtokos és családja Debrecen. — Schvihálek Er-neszt igazgató Stuttgart. — Mieder Vilmos nagy-bérlő Vágújhely. — Horvát Tivadarné kisbirtokos és családja Csongrád. — Pataki Mihály titkár Sel-mecbánya. — Lukács Adám birtokos Nagybecskerek. — Farkas Mihály magánhivatalnok és családja Nagy-várád. — Gerő Ferenc kereskedő és neje Zenta. —

Tornai József hivatalnok Luna. — Rund Gyula ma-gántisztviselő Zombolya. — German Sándor káplán Szeged. — Farkas Imre segédlé kész Szeged. — Konopp Gergely jószágfelügyelő Zirc. — Páva János szobrász Marosvásárhely. — Steiner Miksa fakeses-kedő Zám. — Gerő Márton állami hivatalnok Zalatna. — Pósa Manó kereskedő Piski. — Grünvald Ede vendéglős Piski. — Bátor Lajos kereskedő és családja Verbás. — Verfel Ede gyáros Eszék. — Bauer Andor könyvelő Törökbesse. — Edensohn Gyula utazó Budapest. — Császár Salamon utazó Budapest. — Volf Sándor utazó Budapest.

Vass-szálloda. Platecz Ferdinánd felvigyázó Mezőhegyes. — Humenkraz Simon utazó Bécs. — Wolfberger Lipót utazó Budapest. — Klinger Henrik utazó Budapest. — Wolf Zsigmond utazó Budapest. — Schneider Géza utazó Budapest. — Falta Béla hivatalnok Bécs. — Szepeszy Elemér magánzó Hód-ság. — Teleki Jenő birtokos Karcag. — Horváth Sándor magánzó Zenta. — Tihanyi Ede kereskedő Szeged.

A lesoványodást

meggátolja, a testet, a gyermek husát egészsé-gessé, erőssé fejleszti a SCOTT-féle Emulsió. Ez a szer a legjobb gyógyító- és erősítő táplá-lék gyermekek részére, és az Ön gyermekét is megerősíti épügy, mint ahogy sok ezer gyer-mek fejlődését elősegítette. A gyermekeknek életkedvet kölcsönöz. Ha betegeskedik a gyer-mek, úgy azonnal adassék neki

SCOTT-féle EMULSIÓ

Minden üvegben egyenlő finom, ha-tásos alkatrészekből összeállított SCOTT-féle Emulsió van, mindig egyenlő a tudományos világ előtt elismert adagokban. 5901

Az emulsió vásá-r-lásánál a SCOTT-féle módszer véd-jegyét — a halaszt — kérjük figye-lembe venni.

Egy eredeti üveg ára 2 K. 50 fillér.

Kapható minden gyógytárban.

Nemzeti Színház.

Csütörtök, 1908. évi február hó 13-án:

B) bérlet.

B) bérlet.

Patachon.

Vigjáték 4 felvonásban. Irták: Hennequin és Duquesnel. Fordította: Adorján Andor.

SZEMÉLYEK:

De Tilloy gróf Szendrey M.	Lucienne	H. Harmath.
Robert Revray Dely Lajos.	Colombe	Benkóné.
Leputois Várnay Jenő.	Leclapierné	Lászi Etel.
De Tergy Ujj Kálmán.	Mistress	H. Kőrösy J.
Evariste Horti Sándor.	Ginette	Zalay Margit
Clotild Szilágyi B.	Pointet	Eöry Lajos.

Kézbe este 7 óra táj órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Ma csütörtökön 1908. február hó 13-án

Műsor:

1. Az ópiumszívó.
2. Alarcosbál.
3. Hídepítés Afrikában.
4. Elő baba.
5. A hipnotizőr.
6. Izgalmas bikaviadal.
7. A kis grófnő.
8. Japán képek.
9. Szociállisták felvonulása Budapesten okt. 10-én.

Este fél 7 órakor tartandó előadás, a mozgóképfé-pek kivételével, színpad körül még:

— F I U M E —

Irtá: Fest Aladár. 86 vetített képpel.

Előadások délután 5, fél 7, és este fél 9 órakor.

Cukrászda.

Előadás alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara látszik.

Árlejtési hirdetmény.

A borosjenői esperességben fekvő Apáti község gör. kel. templomának újbóli felépítése céljából készült és az aradi gör. kel. egyházmegye nagytekintélyű Szent-székeinek 2701—907. sz. a. kelt. határoza-tával jóváhagyott terv és költségvetés alapján ezennel árlejtési hirdetmény tüze-tik ki 37261 korona 35 fillér kikiáltási árral.

Az árlejtés Apáti községben, a fele-kezeti iskola helyiségében 1908. évi már-cius hó 1-én délelőtt 11 órakor fog megtar-tatni.

Feltételek:

1. Árlejtők az árlejtés kezdetén a ki-kiáltási ár 10%-át bántpénz gyanánt, vagyis 3726 kor. 10 fillért készpénzben vagy elfogadható értékpapirban tartoznak letenni.

2. A terv, a költségjegyzék és az ár-lejtési feltételek Apáti község lelkészi hi-vatalánál tekinthetők meg.

3. A hitközség fektartja magának azon jogot, mely szerint a pályázók közül azon vállalkozót alkalmazza, a kiben leg-nagyobb bizalma lesz.

4. Árlejtőknek nincs joguk ahhoz, hogy az árlejtésen való részvételük által felmerült költségeik visszatérítését köve-telhessék

Apáti, 1908. évi február hó.

Popoviciu Athanasz,

egyházi elnök.

941

Steckenpferd- Liliomtej-szappan

Bergmann és Társa Dresda és Teschen a/E., volt és marad a naponként beérkező elismerő levelek szerint a leghatásosabb gyógyszappan pattanások ellen. A bőrt állandóan finoman, puhán tartja és rózsaszínű teint ad neki. Darabja 80 fillérért kapható a gyógytárakban, drogueriák-ban, illatsz. kereskedésekben és borbélyüzle-tekben. 591

Műhely áthelyezés!

Kenderesy és Paladics

épület- és bútortársalkok

Arad, Deák Ferenc-utca 33. sz.

(Heim-ház.)

Van szerencsénk a nagyérdemű közönségnek becses tudomására adni, miszerint

üzletünket

a jelen kor igényeinek megfelelően berendeztük.

Elvállalunk épület, bútort, portál, iroda és bolti berendezéseket a legdi-szesebb és a legegyszerűbb kivitelben.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Tisztelettel

948

Kenderesy és Paladics.

Sirolin

Ennek az orvosságnak és a testérett, megújuló-tal a köhögést, vésztést, eljárt izmokat.

Tüdőbetegségek, köhögés, száraz-
köhögés, skrofulozis, influenza

ellen szüntelen tanár és orvos által naponta ajánlva.

Mithogy értékesen utaztatott is tisztán, bírja mindenki „Roche” eredeti orvosságát.

F. Hoffmann-La Roche & Co. Basel (Svjc)

„Roche”

Ennek az orvosságnak és a testérett, megújuló-tal a köhögést, vésztést, eljárt izmokat.

Bela S.ella
legjobb gummi óvszer
 6 darab 3 korona
Földes Kelemennél,
Aradon.

Mindennemű fogfájást 5 perc
 alatt szüntetik az
indiai fogcseppek.
 Egy üveg 70 fillér.
 — Kapható minden gyógyszerárán. —
 Főraktár 271
Földes Kelemennél Aradon.

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy

888 vendéglőm

és Arnyas, szép és tágas kertnolysége-
 met, ugyisint a város legkitünőbb le-
 dett és villanyvilágítással ellátott teke-
 pályámat is díszesen renováltattam és
 azt megnyitottam.

Izletes magyaros polgári konyha. —
 Tízta saját termésű borkok. Első magyar
 részvény szerződés udvari sör. Pohár 10
 fillér korsó 24 fillér.

A nagyérdemű közönség szíves part-
 fogását kerve

tisztelettel

491

Répássy Pál

KISS JOZSEF

Összes Költeményei

13-ik ezer

Ára díszes egész vászonkötésben

3 korona.

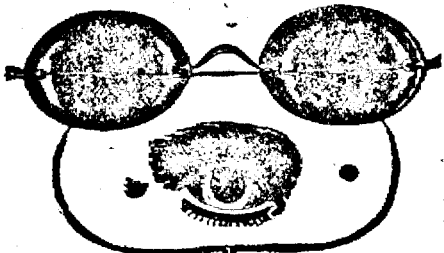
Kapható minden könyvkeres-
 kedésben, valamint a kiadó-
 nál: **SINGER és WOLFNER**
 könyvkereskedésében Buda-
 pesten, VI. ker. Andrassy-ut
 10. sz.

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK-SAMU

órás és látászörész

Arad, Andrassy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Első és javított mindennemű órákat két
 évi jótállás mellett a legolcsóbb áron.
 Raktáron tart mindennemű színházi látco-
 veket a legkülönbözőbb kiállításban, leg-
 finomabb lorgnettek, orrcsüptetők és szem-
 üvegek, arany, ezüst, nickel és tekenő-
 béka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

Nagy raktár sűrűségi fokmérők-
 ben, bor, must és szesz részére, te-
 vábbá mindenféle hőmérők, minden-
 nemű kivitelben.

Szemüvegek és orrcsüptetők or-
 vosi rendelet szerint azonnal ké-
 szíttetnek.

Városi hirdetmények.

3312—1908. sz.

Hirdetmény.

Az 1908. évi január hónapban
 engedélyezett italmérések várható
 forgalmáról az aradi m. kir. pénzü-
 ügyőri biztosság által küldött össze-
 írási jegyzék 4 darab ívét az ál-
 lami jövedékről szóló 1899. XXV.
 t.-c. 17. §-a és az erre vonatkozó
 utasítás 17. §-a értelmében 1908.
 évi február hó 17-től számi-
 tandó 8 napra a városi fogyasztási
 adófelügyelőségnek közszemlére az-

zal tesszük ki, hogy azokat az érde-
 keltek, névszerint Szegfű Manó,
 Polonyi János, Kulpin Márkus,
 Schulik Lajos, kik italmérési en-
 gedélyt kaptak, nemcsak megte-
 kinthetik, hanem az azokban ki-
 tüntetett forgalmi adatokra nézve
 úgy nevezettek, mint az aradi ke-
 reskedelmi testület és az ipartes-
 tület is nyújthatnak be a fentebb
 jelzett idő alatt a városi fogyasztási
 adófelügyelőségnek észrevé-
 teleket.

Arad, 1908. évi február hó 7-én.

A városi tanács.

Anosmin

legjobb szer a lábizzadás teljes megszüntetésére.

Már egyszeri alkalmazása azonnal megszünteti a láb izzadásá-
 val járó nem épen kellemes szagot. Huzamosabb használata
 után pedig teljesen meg is szűnik. A bőrt nem izgatja, nem
 keményíti, hanem ellenkezőleg puhán tartja. Egy doboz ára 1 kor.

Hölgyek figyelmébe!!

Alabastrom poudre tolett könyv.

1 darab 70 fillér.

Egy-egy lapot szükség esetén a könyvecskeből kiszakítva, az-
 zal az arcot, ha a hőség következtében az zsíros fényű lesz,
 letöröljük. Meglepő és gyors hatása.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátvás

gyógyszertárában

301

Arad, Szabadság-tér.

Köhögés

Rekedtség

Elnyálkásodás

ellen páratlan jó hatású szer a

TUSINAL CZUKORKA

ára egy nagy doboznak 60 fillér

Idegesség

Vérszegénység

Soványtság

ellen elismert kitűnő hatású szer a

Dr. DURÁN-féle száraz

MALÁTA KIVONAT.

E kiváló hatású tápszer különösen hizlító kuránál
 legjobban bevált. Rendkívül kellemes ízénél fogva a
 gyermekek is örömmel veszik be. Bevehető az tejbe,
 kávéba, levesbe, theába, borba, stb. ára egy
 nagy üvegnek 2 korona.

Egyedül főraktár:

241

HAJOS ÁRPAD gyógyszertárában

Arad, Andrassy-tér 22., a megyeházzal szemben.

Kisebb

háza

**a belváros közelében
 megvételre ke-
 restetik.**

**Ajánlatok „Ház”
 jelíggel a kiadóhi-
 vatalba kéretnek.**

Hirdetmény.

Ezennel közhirrre tesszük, hogy
 azoknak, akik a belvárosban, Sar-
 kad, Erzsébet, Sága és Poltura
 külvárosokban laknak a kamarási,
 azoknak pedig, akik Gáj külváros-
 ban és a tanyákon laknak a gáji
 alkaptányi hivatalnál kell bejelen-
 teni, hogy hány darab sertést, vagy
 juhot kívánnak a folyó évben a
 városi legelőre bocsájtani.

A bejelentésre a folyó évi feb-
 ruár hó 11., 12., 13., 14., 15., 16.,
 18., 19. és 20. napjait tűzzük ki
 határidőül, amelyen túl bejelenté-
 sek nem fogadtatnak el.

A bejelentések alkalmával lesz-
 nek kiállítva a juhokra nézve a
 kötelezővények a legeltetési díjak
 ama fele részére, amelyek nem a
 lege őre bocsájtás előtt, hanem
 folyó évi augusztus hó 20-ig fizet-
 hetők le.

A legelőre bocsájtás napja ké-
 sőbb lesz meghatározva és köz-
 hirre téve.

A városi tanács.

3325—1908.

Hirdetmény.

A gazdasági munkás és cse-
 lédsegély pénztár járulékaikról szer-
 kesztett 1908. évi kivétési lajstrom
 azzal tétetik folyó évi február hó
 15-én kezdődő 8 napi közszemlére,
 hogy azt az érdekelt munkaadók
 betekintheik és a sérelmes kive-
 tés ellen írásbeli kifogásaikat a
 közszemlére tétel leteltétől számi-
 tott 15 nap alatt az adóügyi ta-
 nácsnoknál beadhatják.

Felhívjuk továbbá az illetőket,
 hogy az összeírás befejezte után
 szolgálatba fogadott új cselédeket
 a szolgálatba lépés napjától számi-
 tott 15 nap alatt a cselédkönyv
 bemutatása mellett az adóügyi osz-
 tálynál annál inkább bejelentse,
 mert baleset esetén csak oly cse-
 lédek után tarthat igényt a mun-
 kaadó a 8. §-ban biztosított se-
 gélyre, akik szabályszerűen beje-
 lentvén a vonatkozó lajstromban
 előfordulnak.

Miről az érdekelt munkaadókat
 azzal értesítjük, hogy minden egyes
 gazdasági cseléd után évenként
 előre fizetendő 120 filléres hozzá-
 járulási díjat a városi pénztárnál
 haladéktalanul lefizessék, mert a
 segélypénztár csak akkor köteles
 a munkaadónak e címen felszá-
 mítható költségeket megtéríteni,
 ha az a cseléd, kit baleset ért, az
 összeírás lajstromba felvételét s
 utána a díj esedékességgel vagy
 a baleset előtt legalább 80 nappal
 tényleg befizetve lett.

Arad, 1908. évi február hó 7.

A városi tanács.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Két tágas utcai szobából álló

gargon lakás butorozva vagy butorozatlanul azonnal kiadó Erzsébet királyné-körút 8. szám I. em. Irodának is alkalmas. 927

Üzlethelyiség

kiadó február 1-től Deák Ferenc-utca 39. szám alatt. Értekezhetni a házban vagy Angele Mátyás üzletében Szabadság-tér 16. sz. 704

Eladó ház

A Szent Pál-utca 14. számú egyemeletes ház tágas udvarral kedvező feltételek mellett szabad kézből eladó. Bővebbet: Domány Józsefnél. 921

Egy magányos özvegy

keres egy másik özvegyet, vagy leányt hozzá lakásba és ellátásra, hogy egyedül ne legyen. Bővebbet Thököly Imre-utca 4. 910

Ügyvédi naplók

és főkönyvek rendkívül finom erős papírból egész vászon kötésben bőr sarokkal 500 oldal tartalommal 24 kor. Kaphatók Ingusz I. és Fia. Könyv és papirkereskedés. 201

Eladó

Borbély és fodrászüzlet elegáns új berendezéssel, betegség miatt azonnal eladó, olcsó áron. A butor magába is eladó. — Cim a kiadóban. 956

Hizott pulyka

kilogrammonként 1.20 kor. élő-sulyban kapható Gurahonci bér-gazdaságnál. 955

Erzsébet kör-ut 22. számú

házban egy 6 szobás földszinti lakás megfelelő mellékhelyiségekkel folyó évi május 1-re kiadó. Bővebbet ugyanott. 882

Kiadó egész emeletből álló

elegáns, kényelmes uri lakás május elsőől Szent László-utca 5. — Ugyanott elegánsan butorozott kényelmes utcai szoba kiadó. 953

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy

épület- és műlakatos-műhelyünket a Wesselényi-utca 1. szám alá

áthelyeztük,

ahol elvállalunk mindennemű, e szakmába vágó munkákat. Épület-vasalások, takaréktűzhelyek és sűrűkerítések a legjutányosabb árak mellett. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek. Tisztelettel 17

Láng és Mayer.

Minden jobb üzletben kapható.

Kérjünk Braun-féle

„Rózsa-crém“ cipőkenőcsöt,

mert az összes forgalomban levő gyártmányok között a

„Rózsa-crém“

conserválja a lábbelit, ellentétben más készítményekkel, melyek a bőrt kiszáritják és törékenyvé teszik. — Eddig is számtalan szakember elismerésével találkozott. 57

Egyedüli készítője

Braun N. A. Arad.

Ismételadók forduljanak bizalommal hozzám.

A legjobb minőségű bor és csemege faju dus gyökérzetű szőlő-oltvány,

ugyszintén gyökerez

Riparia Portalis és Rupestris Monticola szőlővessző

minden mennyiségben kapható

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelőnél

Arad, Batthyány-utca 13. szám.

Telefon 410. szám.

511

MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI

— SZÉN SAV - MŰVEK —

ujjonnan berendezve

kartelen kívül szállítanak azonnal bármily mennyiségű természetes vegyileg legtisztább folyékony

Szén savat
a világhírű buziaszfürdői szénsavforrásokból szikvizgyártáshoz, vendéglősöknek és egyéb ipari célokra. Össze nem tévesztendő nesterősségen előállított, kevésbé kiadós szénsavval.

Megbízható, szigorúan leltárikeresés kizárásával!

Buziaszfürdői ásvány- és gyógyvizek

1/1 és 1/2 literes üvegekben. 5881

Szár-, vese- és hólyagbántalmaknál utól nem ért gyógyhatás.

Elsőrendű asztali víz.

Felvilágosítással készségesen szolgál

Muschong-Buziaszfürdői szénsavművek és ásványvizek szétküldési telepe Buziaszfürdőn.

Sürgönyezim: Muschong, Buziaszfürdő. — Interurban telefon 18. sz.

Ügyes helyi képviselők kerestetnek.

POROSZ és MAGYAR **KÖSZÉN**

blombázott zsákokban,

ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN

házhozhoz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDE-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán

Telefon 46.

451

Telefon 46.

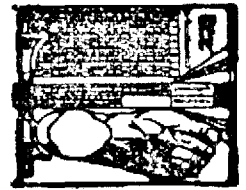
Cgy 3 szobás udvari lakás

f. évi május 1-től bérbeadó. Bem-utca 1/a. szám alatt. 924

Rongált dobozu

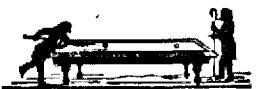
levélpapírokat minden elfogadható árrban árusítok ki. **Kerpel Izso** könyv-, zenemű- és papirkereskedése, Arad. 212

Kész cipő mérték szerint.

Weinberger János

Elsőrendű cipőraktár
Arad-Temesvári.

Hartmann János

Aradon, Rákóczi-utca 15. sz. alatt.

Tekeasztal, dákók, golyók és különlegességi kávéház berendezési cikkek készítése

műhelye.

Szakképzettségemet a párisi legelső és legnagyobb gyárban szereztem. Teke-asztalok behuzását a legújabb saját szisztémáim szerint behuzok ragasztás nélkül, a melyeken a golyók ugrása elő nem fordulhat. Meghívásra bárhova a vidékre is elme-nyek, saját szöveteimmel. Műhelyből kikerült árukért, különösen a dákók egyenességéért egy teljes évig jótállok.

Ismét eladóknak nagy árendemény.

Használt golyókat veszek és cserélek.

Gyors és pontos kiszolgálásért kezkeskedem.

Saját francia gyártmány szerint készült dákók óriási választékban 2 k.-tól 100 kor.-ig. Régi ócska teke-asztalokat újjáalakítok s becserélek. Nagy raktár kész billiárdokban! Olcsón kapható legújabb fordítható Elipsis Billiárd. 417

Cement

hornyolt cserép

a legjobb fedő anyag. Vizáthatlan! Örökké tart!

Tégla, Cserép

legjobb minőségben állandóan raktáron 754

Pollak Sándor

tégla, cserép és cementárú gyárában

Mikalakan.

Telefon 5—15.

Városi iroda: Erzsébet-körút 37., I. 3m.

Aradi nyomda részvénytársaság könyvnyomdája. Nyomatott Kurzweil János és Társa budapesti festőgyárának festékével.